

YU ISSN 0351-2851

ACROCEPHALUS

LETNIK IV

ŠTEVILKA 17-18

SEPT.-DEC. 1983

VOLUME IV

NUMBER 17-18

SEPT.-DEC. 1983

ACROCEPHALUS

dvomesečno glasilo Društva za opazovanje in proučevanje ptic Slovenije, Jugoslavija
bimonthly journal of Bird watching and bird study association of Slovenia,
Yugoslavia

naslov uredništva editorial address	Langusova 10, 61000 Ljubljana
urednik editor	Iztok Geister 64202 Naklo 246, tel. 064 47170
uredniški svet editorial council	Franc Batič, Iztok Geister, Janez Gregori, Boris Kryštufek, dr. Sergej D. Matvejev, Rado Smerdu, Dare Šere, dr. Andrej Župančič
oblikovalec designer	Iztok Geister
tehnično risanje technical drawing	Danica Dovgan
tipkanje typing	Ivanka Metelko
lektorja readers	Janko Kovačič (za slov.-for slov.) Irena Jurak (za angl.-for engl.)
tisk print	Sitotisk Janja & Andrej Košir Žeškova 5, Kranj
cena price	100 din za številko

DRUŠTVO ZA OPAZOVANJE IN PROUČEVANJE PTIC SLOVENIJE - JUGOSLAVIJA BIRD WATCHING AND BIRD STUDY ASSOCIATION OF SLOVENIA - YUGOSLAVIA

naslov address	Langusova 10, 61000 Ljubljana
predsednik president	Janez Gregori Podkoren 72, 64280 Kranjska gora
tajnik secretary	Tomi Trilar Pot v Bitnje 12, 64000 Kranj, tel. 064 21806
blagajnik treasurer	Dare Šere Glinškova ploščad 12, 61000 Ljubljana, tel. 061 348274
žiro račun	50101-678-73884
izvršni odbor executive board	Iztok Geister, Janez Gregori, Peter Grošelj, dr. Sergej D. Matvejev, Andrej Sovinc, Dare Šere, Borut Štumberger, Rudolf Tekavčič, Tomi Trilar, dr. Andrej Župančič
letna članarina subscription rate	500 din za posameznike (300 din za dijake in študente) in najmanj 1.000 din za ustanove člani prejemaajo glasilo brezplačno

(foto J.Slodnjak)

Pomor ptic na Ptujem jezuru

Destruction of bird life on the Lake of Ptuj

Ptujsko akumulacijsko jezero, ki so ga zgradili za potrebe HE Formin, nima le velikega gospodarskega, temveč ima tudi velik ekološki pomen. Saj s svojo veliko površino predstavlja tipičen vodni biotop, ki je v zadnjih štirih letih postal pravi rezervat za vodne ptice, ki tukaj gnezdiijo, prezimujejo ali pa so le preletniki. 6.10.1983, ko se je na jezeru zadrževalo okrog 4000 različnih plovcev, ki nameravajo tukaj prezimiti, se je začela agonija rac in ostalih ptičev, ki je trajala 3 dni. Stanje se še po enem mesecu ni popolnoma normaliziralo. V tem času je bilo na jezeru največ rac mlakaric - *Anas platyrhynchos*, ki se tukaj zadržuje skozi vse leto in tudi gnezdi, mnogo pa jih je priletelo iz štajerskih ribnikov. Sledijo jim črne liske - *Fulica atra*, race sivke - *Aythya ferina*, čopaste črnice - *Aythya fuligula*, čopasti ponirek - *Podiceps cristatus* in mali ponirek - *Podiceps ruficollis*. Te vrste na jezeru samo prezimujejo. Med gnezdilci, ki nameravajo prezimiti, je tudi rečni galeb - *Larus ridibundus*. V manjšem številu pa sta zastopani vrsti: kostanjevka - *Aythya nyroca* in kreheljc - *Anas crecca*, ki tukaj prezimujeta. Lovci, ribiči in gasilci, ki so začeli z akcijo reševanja ptic 7. in 8.10., so našteali več kot 1200 poginulih ptic, nekaj sto pa se jih je še vedno borilo za življenje.

Na vprašanje, kaj je povzročilo pomor, še vedno ni pravega odgovora. Dosedanje analize so pokazale, da so se ptice najverjetneje zastrupile s hrano, prepojeno z deratizacijskim sredstvom. Domnevo potrjuje medtem objavljeno poročilo uprave za inšpekcije občin Ormož in Ptuj in poročilo louske inšpektorice Marije Ljubec, katerih povzetek je objavil osrednji slovenski časnik Delo dne 7.1.1984.

Pri pregledovanju vsebin račjih prebavil so namreč našli aktivno snov klorofacim, ki povzroča paralizo udov in notranje krvavitve. Take indikacije so bile ugotovljene tudi pri poginulih pticah.

Po teh ugibanjih pa vendarle ostaja dejstvo, da so bile najbolj razredčene vrste črnih lisk, rac sivk, čopastih črnice in rac mlakaric. Prav tako ni bilo prizaneseno čopastim in malim ponirkom, med poginulimi pticami je bilo tudi manjše število rečnih galeb, kostanjevk in belih pastiric - *Motacilla alba*, ki se zadržujejo na obali. Vendar je ta spisec vrst nepopoln, saj večina poginulih ptic ni bila determinirana.

Taka ostaja možnost, da so bili med poginulimi pticami redki preletniki, ki so si na jezeru nabirali moči ali pa so nameravali prezimiti. Med take vrste spadata sivi galeb - *Larus canus* in srebrni galeb, *Larus argentatus*, truplo druge vrste sem našel na nasipu jezera. Kot se prehranjevalna veriga ne konča pri poginulih pticah, tako se tudi spisec poginulih ptic ne more zaključiti pri zgoraj naštetih vrstah. S poginulimi pticami se hranijo razni mrhovinarji, kot sta siva vrana - *Corvus cornix* in sraka - *Pica pica*. Opazil sem tudi, da mrhovino jedo rečni, sivi in srebrni galebi, prav gotovo pa tudi razne ujede, ki lovijo onemogle zastrupljene ptice. Tako se strup prenaša v prehranjevalni verigi navzgor, kjer redči vrste že tako redkih predatorjev.

Franc Janžekovič

Prispevek k poznavanju ornitofavne Bobovka Contribution to the data on ornithofauna of Bobovek

Iztok Geister

1. UVOD

Pobudo za nastanek tega prispevka je dal J.Gregori, ki je večkrat izrazil obžalovanje, da tako pomembni podatki, kot sem jih navedel v razpravi "Utemeljenost ustanovitve naravnega rezervata Bobovek z ornitološkega vidika" (Geister 1976), niso objavljeni po pravilih, ki veljajo pri navajanju favnističnih podatkov. V navedeni razpravi namreč ni bil naveden datum in druge okoliščine, v katerih so bile opazovane za Slovenijo redke vrste. Namen razprave je bil pač tedaj drugačen. Želel sem predvsem pokazati, da Bobovek kot močvirje izpolnjuje pogoje za naravno varstvo.

Nadaljnja favnistična opazovanja kakor tudi lov z mrežami z namenom zaznamovanja so potrdila v že omenjeni razpravi izraženo domnevo o pomembnosti lokalitete. Spisek v Bobovku opaženih vrst se je od leta 1975 povečal za nadaljnih 44 taksomov. V zadnjem času so se pojavile tudi prve pretežno zelo zanimive najdbe zaznamovanih primerkov.

Geografske okvire in ekološke pogoje, ki določajo bobovško ornitofavno, tokrat izpuščam, ker sem o selitvenih smereh v Bobovku pojavljajočih se vrst in fito-sociološki zonaciji obširno pisal v razpravi iz leta 1976.

2. METODA IN MATERIAL

Vsa opazovanja so avtorjeva. Izjemo predstavljata podatka o velikem strnadu *Miliaria calandra*, ki ga je po glasu determiniral V.Pfeifer iz Zagreba in o čebelarju *Merops apiaster*, ki ga je gatil F.Šenk iz Besnice. Rdečegrlega slapnika *Gavia stellata* in kozačo *Strix uralensis*, ki sem ju odkril pri zasebnikih v okolici Bobovka, sem determiniral nagačena.

V spisku iz leta 1976 navajam tudi nedeterminirane predstavnike iz rodov *Charadrius*, *Tringa* in *Luscinia*, ki pa jih tokrat izpuščam.

Opazovanja se nanašajo na obdobje od 12.11.1973 do 13.11.1983. Material obsega podatke, zbrane v 152 lovnih dnevih, medtem ko dneve, ko sem samo opazoval (in ne tudi lovil), nisem evidentiral. Pri opazovanju sem uporabljal običajne daljnogleda (npr. 8x30, 12x40), za lov pa stoječe najlon mreže (npr. 12x3m, 6x3m). Opazoval in lovil sem največkrat dopoldan ali popoldan, redkokdaj ponoči (lov na škorce in kozice). Prisotnost sov sem preverjal s kasetofonom.

3. REZULTATI

Gavia stellata - Leta 1960 je domačin iz Srakovelj našel v globokem snegu onemoglega rdečegrlega slapnika. Nagačen primerek je v zimskem perju.

Podiceps ruficollis - Mali ponirek je reden, čeprav ne številen jesenski gost. Najpogostejši je novembra, pred zaledenitvijo. Iz spomladanskega obdobja je en sam datum: 23.3.1980, ko sta se pojavila 2 primerka. Mali ponirek v Bobovku ne gnezdi, ker je voda pregloboka. Po pričevanju J.Kurilla je pred nekaj leti gnezdil ob predvojnem jezeru, kjer je v eni izmed mrtvic opažen odrasli primerek z mladiči.

Podiceps cristatus - Čopasti ponirek je bil opažen 28.8.1975 (1 ex.) in 14.4.1982 (1 ex.), obakrat na povojnem jezeru.

Podiceps auritus - Zlatouhi ponirek se je pojavil 5.11. (1 ex.) na povojnem jezeru.

Podiceps nigricollis - Črnogrli ponirek je bil opažen dvakrat, in sicer jeseni 26.10.1975 (1 ex.) in spomladi 1.5.1978 (1 ex.), obakrat na povojnem jezeru.

Ixobrychus minutus - Mala bobnarica je bila prvič opažena 14.5.1975 (samec), istega leta je bilo najdeno gnezdo s tremi jajci in kasneje tremi mladiči, ki so bili skupaj s samcem obročkani na gnezdu. 13.10.1978 je bil ujet mladostni primerek, verjetno na preletu. Čeprav sem od leta 1975 dalje vsako leto iskal gnezdo, zaradi nizkega stanja vode najbolj sistematično leto 1979, ga odtlej nisem več našel. Na enega samca sem naletel še 6.5.1980.

Nycticorax nycticorax - Dva kvakača sta bila opazovana 5.4.1977, trije 6.5.1978. Obakrat so počivali v gostem jelševju v loki tik ob predvojnem jezeru.

Egretta garzetta - 29.4.1977 se je mala bela čaplja nepričakovano dvignila iz struge bližnjega potoka Belca. 3.5.1979 pa je posedala na smrekah ob predvojnem jezeru.

Ardea cinerea - Na nizkih brežinah povojnega jezera je bila siva čaplja opazovana 13.4.1976, 20.3.1980 in 1.11.1983.

Ardea purpurea - Rjavo čapljo sem opazoval 11.5.1978 in 3.5.1979, torej precej kasneje kot sivo.

Cygnus olor - Labod grbec (1 ex.) se je na povojnem jezeru zadrževal 12. in 13.4.1978. Učinkoval je tako nenavadno in komaj verjetno, da sem ob prvem srečanju pomislil na neokusno šalo s plastično igračo.

Branta leucopsis - Primerek belolične gosi sem opazoval 25.11.1975, ko je po nekajdnevem deževju v obdobju močnega ciklona nastopilo začasno izboljšanje. Skupaj z liskami Fulica atra je plavala na predvojnem močvirju, poletela nad Bobovkom in se znova vrnila na jezero. Istega dne sem v Bobovku opazoval tudi brkato sinico, kar pa seveda, razen z ozirom na vreme, ni v medsebojni zvezi. Podatek predstavlja drugo najdbo te vrste v Jugoslaviji in prvo v Sloveniji (Matvejev, Vasić 1973).

Anas penelope - Samca žvižgavke sem opazoval od 29.4. do 6.5.1980 na povojnem jezeru.

Anas crecca - Kreheljce sem opazoval najmanj trikrat: 5.4.1977 (4 ex.), 8.4.1978 (1 samec) in 5.11.1982 (2 ex.). V primerjavi z regljo se pojavljajo veliko redkeje.

Anas querquedula - Reglje se pojavljajo v majhnih jatah redno vsako leto od marca do maja:

20.3.1975	6 ex.	14.3.1977	9 ex. (6 ♂, 3 ♀)	28.3.1978	3 ex.
26.3.1976	1 ex.	8.4.1978	2 ex. (♂, ♀)	3.5.1979	10 ex.
		15.4.1978	3 ex	16.3.1980	7 ex.
				3.4.1982	2 ex. (♂, ♀)

Anas platyrhynchos - Manjše število mlakaric je vselej prisotno. Nekaj parov tudi gnezdi.

Anas acuta - Samec dolgorepe race se je na povojnem jezeru zadrževal v času od 9.4. do 15.4.1977.

Anas clypeata - Samec žličarice je bil opazovan 31.3.1975, 3.5.1979; 29.4.1980 in 14.4.1982 sta bila opazovana samec in samica, vselej na povojnem jezeru.

Anser anser - V "polarnem" vremenu 3.5.1979 se je med drugimi preletniki ustavila tudi siva gos. Ob mojem prihodu se je dvignila s predvojnega jezera.

Aythya ferina - Sivka se je pojavila 20.3.1975 (6 ex.), 27.11.1975 (5 ♂, 5 ♀), 8.5.1977 (♂, ♀) in 5.11.1980. Vsa opažanja so s predvojnega jezera.

Aythya nyroca - Kostanjevka se je v paru pojavila 27.4.1976 na povojnem, 20.4.1980 pa le samec na predvojnem jezeru.

Aythya fuligula - Prvič sem opazoval čopaste črnice 5.4.1977, ko je pozno popoldan prenehal celodnevni dež. Naštel sem 11 ex., od tega 8 samcev in 3 samice. Ko se je v mraku zjasnilo, so odletele proti Karavankam. Par čopastih črnice pa se je pojavil tudi 8.5.1977 in 3.5.1979.

Circus aeruginosus - 22.4.1976 je samica rjavega lunja "zaplavala" nad trstiščem predvojnega močvirja in izginila v njem. Kljub iskanju in poskusom, da bi jo prepodil, je nisem več videl. Drugič sem naletel, tudi ta je bila samica, na rjavega lunja 26.4.1980.

Accipiter gentilis - V spomladanskih dneh se kragulji občasno pojavljajo na nebu.

Accipiter nisus - Posamezni skobci obiskujejo trstišče, kjer prežijo na plen.

Buteo buteo - Zlasti jeseni je precej kanj na travniku okrog Bobovka, včasih pa katera zaide tudi v močvirje.

Pandion haliaetus - 16.9.1972 so bili na bližnjem Brdu opaženi 3 primerki (šere,ustno), 20.3.1980 pa je ribji orel lovil v Bobovku.

Falco subbuteo - Jeseni 1978 sem ob Belci opazoval, kako je škrjančar napadel jato rumenih strnadov *Emberiza citrinella*. Enega je v zraku zadel, da je strmoglavil proti zemlji, toda škrjančar ga je ponovno ujel, preden je padel na tla.

Falco tinnunculus - Na poljih okrog Bobovka je postovka postala prav redka, v 60-tih letih pa je po pripovedovanju gnezdila v kapelici nad glinokopom. 3.4.1982 sem opazoval par pri kopulaciji na smreki.

Perdix perdix - V marcu 1975 se je par jerebic dolgo zadrževal med suho ruderalno floro. Jeseni 1983 se je zadrževala v Bobovku kita 15 jerebic.

Phasianus colchicus - Fazan je običajen prebivalec bobovških ledin. Ker velja za Bobovek zaradi bližine Brda prepoved streljanja, je praktično vse leto zaščiteno.

Rallus aquaticus - Dokler niso v letu 1974 zasuli potok, ki se je iztekal v predvojno jamo, se je mokož tu zadrževal tudi pozimi, ko so bila jezera po ledom. Kljub temu da ga je spomladi slišati, gnezda doslej nisem našel in tudi mladičev nisem videl.

Porzana porzana - Posamezni primerki grahaste tukalice sem opazoval 7.4.1976, 28.3.1977 in 15.4.1978. Pojavlja se ob slabem vremenu, zadržuje pa se po več dni.

Porzana parva - Malo tukalico sem opazoval od 4. do 11.4.1977, sprva sem videl le samico, kasneje tudi samca. Tudi v zasneženem Bobovku 15.4.1978 se je pojavil 1 primerki. Grahasto in malo tukalico je razen po barvi in velikosti lahko razlikovati tudi po vedenju: medtem ko se grahasta tukalica plaho skriva v gostem obrežnem grmovju, teka mala tukalica po vejah v vodi rastočega grmovja, ne da bi se posebno bala.

Gallinula chloropus - Zelenonoga tukalica dokaj redno gnezdi na vseh treh večjih jezerih. Gnezdo si splete v obrežnem pasu rogoza *Typhya*. 9.4.1979 se je pojavilo okrog 10 spolno nezrelih primerkov.

Fulica atra - Jeseni in spomladi se liska redno pojavlja, vendar ne v velikem številu (največ po 10 primerkov). Gnezditvev doslej ni ugotovljena.

Grus grus - 14.5.1975 so 3 žerjavi preleteli Bobovek na precejšnji višini. Determinacijo je olajšalo oglašanje.

Vanellus vanellus - V začetku marca 1976 je novo zapadli sneg (skoraj pol metra) presenetil vračajoče se pribe po vsej Sloveniji. 11.3. sta se dve pojavili v Bobovku na zaledeneli vodni površini. Ponoči sta oslabljeni poginili, oziroma postali lahek plen.

Lymnocyptes minimus - Puklež je dokaj reden gost. Determinacija ni problematična, saj se preplašen le prestavi za nekaj metrov. Opažen je bil 29.3.1973, 30.3.1975, 22.4.1976, 15.4.1978.

Gallinago gallinago - Kozice sem v preteklih letih opazoval od 6.3. do 7.5. Pojavljajo se vsako leto, včasih tudi v večjem številu. Tako jih je bilo 31.3.1975 in 3.5.1979 po pet skupaj.

Gallinago media - Protokolirani so naslednji datumi: 29.8.1974, 25.3.1975, 25.3.1977, 15.4.1977, 11.3.1978 in 13.4.1978. Ker determinacija sloni na oglašanju preplašene ptice, je posebno v marcu, vprašljiva. Kot je znano, se kozica preplašena oglasi, čoketa pa ne, vendar izjeme od tega pravila niso redke. Vprašanje je, ali se čokata kot transsaharska selivka vrača skozi naše kraje tako zgodaj (marca).

Limosa limosa - Trije črnorepi kljunači so se spreletavali v Bobovku v zelo slabem vremenu 23.4.1976.

Philomachus pugnax - Samice togotnika so se pojavile 26.4.1976, 8.5.1977 (16 ex.), 15.4.1978 (11) in 3.5.1979 (10), vselej na poljih povojnega močvirja.

Tringa nebularia - 2.5.1979 se je na polju povojnega jezera pasel zelenonogi martinec.

Tringa ochropus - Pikasti martinec je reden spomladanski gost. Opazovanja so razvrščena v obdobje od 30.3. do 20.4.

Tringa glareola - Močvirski martinec je reden spomladanski gost. Opazovanja so razvrščena v obdobje od 7.4. do 12.5. Zanimiv je jesenski podatek z dne 5.11.1980.

Tringa hypoleucos - Mali martinec je veliko manj pogost v primerjavi z močvirskim in pikastim martincem. Opazovanja so razvrščena v obdobje od 9.4. - 11.5.

Larus minutus - Posamični mali galebi so bili opaženi 6.5.1975, 28.4.1979 in 29.3.1980. 3.5.1979 sta bila opazovana dva primerka, 5.5.1976 pa je bil najden kadaver.

Larus ridibundus - 27.11.1975, ko je jezero prekrivala tanka plast ledu, je priletela jata 8 rečnih galebov. Počili so kratek čas in zopet odleteli. 13.4.1976 je bil opazovan en sam primerka, 15.4.1978 pa kar 30 primerkov in istega leta 18 primerkov celo 11.5.

Larus argentatus - Doslej je opažen en sam primerka srebrnega galeba, in sicer 23.4.1976.

Sterna caspia - 13.4.1978 se je nad vodo celo dopoldne spreletavala jata severnih čiger, 11 po številu. Zanimivo, da je 2 primerka 2 dni kasneje opazoval A.O. Župančič (ustno) v Trbojah pri Kranju.

Chlidonias hybrida - V primerjavi z redno pojavljajočo se črno čigro *Chlidonias nigra* in neredno pojavljajočo se beloperutno čigro *Chlidonias leucoptera* je bila belolična čigra doslej opazovana le dvakrat in to 13.5.1978 v snežnem metežu in 16.4.1981 s pripombo v dnevniku "prav nič plašna".

Chlidonias niger - Pojavlja se konec aprila ali v začetku maja v manjših ali večjih jatah: 23.4.1976 (4 ex.), 24.4.1976 (10 ex.), 8.5.1977 (32 ex.), 1.5.1979 (3 ex.), 3.5.1979 (10 ex.), 6.5.1980 (5 ex.). 6.5.1980 so na cvetočem travniku (regrat) lovile v zraku nizko nad tlemi spreletavajoče se žuželke.

Chlidonias leucoptera - Beloperutna čigra je precej večja od črne čigre in se spreletava kakor navadna čigra *Sterna hirundo*. Opazovana je bila 7.5.1975 (1 ex.), 19.5.1975 (4 ex.) in 27.4.1978 (1 ex.).

Streptopelia decaocto - Turška grlica živi po okoliških naseljih Bobovek, Kokrica, Mlaka in Srakovlje.

Streptopelia turtur - V avgustu prihajajo divje grlice na napajališče v manjših jatah.

Cuculus canorus - Kukavica je običajna vrsta v bližnji okolici. Posamične se včasih zadržujejo v močvirju, kjer je možni gostitelj močvirska trstnica *Acrocephalus palustris*.

Strix uralensis - 19.3.1977 je kozaža pri belem dnevu napadla mlakarico *Anas platyrhynchos*, ki pa se je pred nevarnostjo potopila. Vaščan F. Jelovčan iz Bobovka ima nagačen primerik iz leta 1970.

Upupa epops - Smrdokavro sem opazoval 23.4.1975, 6.4.1979, 22.4.1980 in 14.4.1982.

Caprimulgus europeus - Podhujko sem prvič opazil v Bobovku leta 1979: 28.4. in 2.5., in to podnevi v oblačnem vremenu. Ko sem jo prepodil, se je kot puklež prestavila za nekaj metrov.

Alcedo atthis - Vodomec je z izjemo obdobja, ko so jezera pod ledom, stalen ribič v močvirju. Gnezdi v ilovnati steni potoka Belca.

Merops apiaster - Zgodba o čebelarjih iz Bobovka je še vedno na pol odeta v skrivnost. Znano je le dejstvo, da so bili 22.5.1964 3 primerki, ustreljeni v Bobovku, prineseni v gatenje. Ali so bili ubiti na preletu ali med gnezdenjem, ostaja uganka, ker ubijalec ni identificiran.

Jinx torquilla - Vijeglavka se spomladi pojavlja redno, npr. leta 1975 23.4. in leta 1977 že 4.4., zadnja 6.5.1980. V začetku avgusta se pojavlja v meni.

Picus viridis - Zelena žolna gnezdi v bližnjem logu ob Belci, travniška mravljišča pa prihaja med drugim razdirat tudi na bobovške ledine.

Dendrocopos major - Veliki detel živi v bližnji okolici.

Dendrocopos minor - 7.3.1975 sem opazoval malega detla, kako je iz mlade leske lizal drevesni sok.

Lullula arborea - 20.3.1981 se je s travnika ob povojnem jezeru dvignila jata ca. 60 hribskih škrjanecv. 1 primerik je pel 20.3.1983.

Alauda arvensis - Poljski škrjanec živi na okoliških poljih. 19.3.1976 sem opazoval jato poljskih škrjanecv na preletu.

Riparia riparia - Breguljka se pojavlja bodisi v majhnem številu skupaj s kmečko in mestno lastovko, bodisi samostojno v večjih jatah, npr. 6.5.1975 (cca 50 ex.). Pojavlja se v obdobju od 11.4. do 6.5.

Hirundo rustica - Kmečka lastovka se pojavlja najbolj množično aprila, avgusta in septembra. Jeseni prenočuje v trstu. Zanimivi so datumi prvega pojavljanja: 30.3.1976 (1 ex.), 30.3.1977 (4 ex.), 23.3.1979 (1) in 25.3.1980 (4 ex.)

Delichon urbica - Najzgodnejši datum pojavljanja mestne lastovke je 4.4. Kakor kmečka tudi mestna gnezdi v bližnji okolici.

Anthus pratensis - Mala cipa se pojavlja v majhnem številu. Obe beležki sta iz spomladanskega obdobja: 31.5.1977 in 30.3.1979.

Anthus spinoletta - Vriskarica se pojavlja dvakrat: zgodaj spomladi (27.3.1976) se pojavlja verjetno obalna podvrsta *A.s.littoralis* ali *A.s.petrosus*, v zadnji tretjini aprila pa gorska podvrsta *A.s.spinoletta*.

Motacilla flava - Rumena pastirica se pojavlja v manjših jatah v aprilu: 12. in 27.4.1976, 9.4.1977. Od 27.4. do 2.5.1979 sem ujel 16 primerkov, ki so vsi pripadali apeninski podvrsti *M.f.cinereocapilla*. Šicer je običajna nominatna podvrsta, skandinavska podvrsta ni bila evidentirana.

Motacilla cinerea - Posamične se pojavljajo v marcu, npr. 18.3.1979 in 16.3.1980. Siva pastirica gnezdi ob bližnjih potokih.

Motacilla alba - V marcu večkrat prenočujejo večje jate, tako je npr. 24.3.1978 prenočevalo ca. 50 primerkov bele pastirice. Posamični pari gnezdi v okoliških naseljih.

Cinclus cinclus - Povodni kos je redno dvakrat na leto gnezdil pod mostom čez Belco, komaj 30 metrov stran od poveljnega jezera, dokler niso zaradi nameravane regulacije posekali senčno obrežno drevje.

Troglodytes troglodytes - Stržek gnezdi ob predvojnem jezeru, nekaj jih tudi prezimuje. Leta 1980 je neki samček vneto prepeval že 16.3.

Prunella modularis - Siva pevka se pojavlja spomladi in jeseni, nekaj jih tudi prezimuje pod poleglim plevelom (22.1.1974).

Erithacus rubecula - Taščica se pojavlja spomladi in jeseni v večjem ali manjšem številu. V okoliških gozdovih tudi gnezdi.

Luscinia megarhynchos - 16.4.1981 sem ujel redkega gosta - malega slavca.

Luscinia svecica - Posamične modre slavce sem ujel 22.3.1975, 11.4.1977, 24.3.1979 in 6.9.1978. Videl pa sem jo tudi 3. in 12.4.1982.

Phoenicurus ochruros - V nekoliko večjem številu se šmarnica pojavlja po laborastih skalah in betonskih ostankih, ki so jih pripeljali v Bobovek kot odpadni material, hoteč opuščeni glinokop spremeniti v odlagališče smeti. Na preletu se hrani na travnatih pogoriščih. Gnezdi v bližnjih naseljih. Najzgodnejše opažanje je datirano 22.3.

Phoenicurus phoenicurus - Pogorelčka sem prvič opazil na preletu leta 1979 (2. in 8.5.), čeprav tudi gnezdi v okoliških sadovnjakih. Leta 1980 se je pojavil že 22.4. v izredno hladnem vremenu.

Saxicola rubetra - Repaljščica se pojavlja konec aprila in v začetku maja (24.4.1975, 1.5.1979). Časovna razlika v prihodu med repaljščico *Saxicola rubetra* in prosnikom *Saxicola torquata* je večja kot med kovačkom *Phylloscopus trochilus* in vrbjo listnico *Phylloscopus collybita*.

Saxicola torquata - Prosnik je poleg vrbje listnice *Phylloscopus collybita* in šmarnice *Phoenicurus ochruros* najzgodnejša selivka od ptic pevk, ki se redno ustavljajo v Bobovku. Najzgodnejši datum je 4.3.1977. Čeprav je samec pel od 20.3.-9.4.1983, v Bobovku ne gnezdi.

Oenanthe oenanthe - Kupčar je redk gost. Na kupih navoženega odpadnega gradbenega materiala je posedal 20.4.1976 in 10.4.1981.

8. Mala bobnarica *Ixobrychus minutus* občasno gnezdi v Bobovku. Na sliki je samec.
(I. Geister)

8. The Little Bittern *Ixobrychus minutus* an occasional breeder in Bobek. The photo shows the male bird. (I. Geister)

Turdus torquatus - Izredno slabo vreme s sneženjem je 13.4.1978 zaustavilo jato selečih se komatarjev (ca. 60 ex.). Pasli so se na bližnjem travniku in se v zrahljani formaciji spreletavali nad Bobovkom.

Turdus merula - Kos gnezdi, seleči primerki v večjem številu niso bili opaženi.

Turdus pilaris - V marcu se pojavlja brinovka v slabem vremenu po okoliških travnikih v večjih ali manjših jatah. Pred sneženjem 17.3.1974 jih je bilo okrog 200, v snežnem metežu pa so izginile. 2.5.1982 je samec pel na smreki, kar lahko pomeni, da v Bobovku gnezdi.

Turdus philomelos - Posamični cikovt se pojavlja zgodaj spomladi, npr. 20.3.1980. Sicer pa gnezdi v bližnji okolici.

Turdus viscivorus - Cararja videvam na preletu oktobra ali novembra skakljati po okoliških travnikih.

Cettia cetti - Presenetljiv ulov svilnice 5.11.1978 je najbolj severna najdba te mediteranske vrste v Sloveniji.

Locustella naevia - Kobiličar kot edini iz rodu cvrčalcev *Locustella* je bil ujet 4.10.1979 in 6.9.1980 (2 ex.).

Aerocephalus melanopogon - Poleg Sečovelj je Bobovek menda edina znana lokaliteta, kjer se tamariskovka na preletu dokaj redno pojavlja. Dosedanji datumi so: 24.3.1975, 29.10.1975, 11.4.1977, 16.10.1977 in 12.-18.10.1980.

Aerocephalus palustris - Močvirska trstnica je najpogostejša gnezdilka v Bobovku. 9.11.1979 sem naštel 9 pojočih območnih samcev.

Aerocephalus scirpaceus - Srpična trstnica se pojavlja nekoliko kasneje kot močvirska *A. palustris*, npr. leta 1979: srpična 28.4., močvirska 8.5. 19.6.1982 je samec pel ob povojnem jezeru. Žal nisem preverjal, ali gnezdi.

Aerocephalus schoenobenus - Bičja trstnica je od vseh trstnic daleč najpogostejša selivka. Najzgodneje je bila opažena 12.4., najkasneje 14.10. V Bobovku ne gnezdi.

Aerocephalus arundinaceus - Par rakarjev je gnezdil v Bobovku v letih 1974, 1975, 1976, 1977. V letih 1978 in 1979 ni več gnezdil. Rakar je v Bobovku redna selivka.

Hippolais icterina - Edinega rumenega vrtnika sem ujel 6.9.1980.

Sylvia nissoria - Pisana penica je bila v Bobovku ugotovljena le enkrat, ko sta bila 3.9.1974 ujeta dva prvoletna primerka.

Sylvia curruca - Mlinarček se pojavlja v aprilu in avgustu.

Sylvia communis - Siva penica se pojavlja v zadnji tretjini aprila, kasneje kot mlinarček *S. curruca*. V Bobovku gnezdi in je poleg močvirske trstnice *Aerocephalus palustris* edina gnezdilka, ki gnezdi na steblikah zelnatih rastlin.

Sylvia borin - V 10 letih lova sem v Bobovku ujel le 4 primerke vrtnice.

Sylvia atricapilla - Črnoglavka je v Bobovku najštevilnejša preletna penica. Najzgodnejša se je pojavila 30.3.1977, najkasnejša 13.10.1978.

Phylloscopus collybita - Vrbja listnica je najmnožičnejša bobovška selivka. V ugodnih dneh je moč naštetih na potopljenem vrbovju tudi po 50 primerkov. Spomadi je bila najzgodnejša opažena že 4.3., zadnja pa 2.5.

Phylloscopus trochilus - Razmerje med gostoto vrbje listnice *P. collybita* in kovačka je 5:1. Spomladi je bil kovaček prvič opažen 31.3. in zadnjič 8.5.

Regulus regulus - Jato rumenoglavih kraljičkov sem v smrekah ob povojnem jezeru opazoval 20.11.1975.

Muscicapa striata - Sivega muharja sem ujel trikrat 24.4. in 7.5.1975 in 8.5.1979.

Ficedula hypoleuca - Črnoglavega muharja sem opazoval 23.4.1976, 20.4.1980, 6.5.1980 (♂, ♀) in 9.5.1983 (♂, ♀).

Panurus biarmicus - Prvo brkato sinico (samico) sem videl v družbi velikih sinic *Parus major* 20.11.1975. Drugič sem opazoval jato najmanj 11 primerkov 16.10.1977, kar sem podrobno opisal v Proteusu (Geister 1978). Tretjič pa se mi je sreča nasmehnila že med pisanjem tega prispevka 30.3.1980, ko so se za kratek čas ustavile na preletu 4 brkate sinice.

Aegithalos caudatus - Dolgorepka se jeseni pogosto pojavlja v tipični formaciji. Spomladi leta 1979 je 1 par gnezdil na vrbi *Salix* pol metra od tal. 11.5. so bili v gnezdu mladiči stari približno 3 dni, 14.11. je gnezdo zaradi požiga trave zoglenelo.

Parus palustris - Močvirsko sinico videvam v obrežni loki (jelševju). Gnezdi v bližnji okolici.

Parus cristatus - Jeseni in pozimi se čopasta sinica pojavlja v smrekovem gozdu ob povojnem jezeru. Gnezdi v bližnji okolici.

Parus ater - V zimski polovici leta se menišček pojavlja v smrekovem gozdu ob povojnem jezeru. Gnezdi v bližnji okolici.

Parus caeruleus - Plavček prezimuje v trstičevju *Phragmitetum* v majhnih jatah. Gnezdi v bližnji okolici.

Parus major - Velika sinica se skozi vse leto zadržuje v močvirju. Gnezdi v bližnji okolici.

Sitta europea - Brglez živi v bližnji okolici. 20.3.1980 pa je celo priletel na vrbo v močvirju.

Certhia brachydactyla - Živi v bližnji okolici. 11.10.1978 sem ga opazoval skupaj z D.Šeretom v sadovnjaku, ki meji s smrekovim gozdom na obrežju povojnega jezera.

Remiz pendulinus - Plašico sem prvič videl 12.11.1972. Takrat sva z V.Pfeiferjem iz Zagreba obiskala to lokaliteto in Vladimir, ki je plašice poznal že s Save, jo je takoj slišal. Temu srečnemu naključju se imam zahvaliti, da je Bobovek zame postal tako privlačen in da sem mu posvetil toliko časa. Plašica se v Bobovku pojavlja v majhnih jatah (do 9 primerkov), dokler se hrani z rogozovim semenom *Typha*, in v parih, ko se hrani z žuželkami na cvetoči ivi *Salix caprea*. Nekaj beležk: 22.3.1975, 8.4.1976, 30.3.1977, 12.10.1978, 9.4.1980, 3.4.1982.

Oriolus oriolus - Kobilar se je leta 1978 prvič oglasil 12.5. Gnezdi v bližnji okolici.

Lanius collurio - V avgustu posamezni rjavi srakoperji vsakodnevno posedajo na steblikah *Pastinaca sativa*, od koder prežijo na plen. Gnezdi v bližnji okolici.

Lanius excubitor - Edini primerek velikega srakoperja sem v močvirju opazoval 4.10.1979. Večkrat pa jih je pozimi videti na okoliških travnikih.

Garrulus glandarius - Šoja je gnezdilka bližnjih logov, v močvirje zaide redko-kdaj.

Pica pica - Srake se stalno zadržujejo v močvirju, tu tudi prenočujejo in gnezdiyo.

Corvus corone cornix - Siva vrana je priložnostna obiskovalka močvirja, zadržuje se predvsem na smetiščih.

Corvus corax - Od 21.11.1980, ko je Bobovek preteklo 25 krokarjev, jih posamezne ali v manjših jatah redno videvam.

Sturnus vulgaris - Škorci prenočujejo pozno jeseni in zgodaj spomladi v manjših ali večjih jatah (do 400 primerkov). Zanimiv je podatek, da sem 10.4.1973 ujel 7 škorcev, od katerih jih je bilo kar 5 telesno poškodovanih ali v zelo slabem perju (1 slep na levo oko, eden na desno, 2 brez repa, eden oskubljen po prsih, z deformiranim kljunom). Pritepeni škorci so bili videti kot pobegli zaporniki.

Passer domesticus - V avgustu, to je v času mene, se v trstišču zadržuje jata domačih vrabcev.

Passer montanus - Včasih zaide v močvirje tudi poljski vrabec, ki sicer gnezdi v bližnji okolici.

Fringilla coelebs - Ščinkavec je gnezdilec bližnje okolice. V močvirju ga še nisem ujel.

Fringilla montifringilla - Pinoža zaide redkokdaj v močvirje, večkrat pa jih slišim na preletu.

Serinus serinus - Grilčki se spomladi pasejo na lapuhu *Tussilago farfara* skupaj z liščki *Carduelis carduelis* in repniki *Acanthis cannabina*. Gnezdiyo v bližnji okolici.

Chloris chloris - Zelenec v močvirju ni pogost, je pa gnezdilec bližnje okolice.

Carduelis carduelis - Lišček se pojavi konec marca v večjih jatah (do 30 primerkov) na lapuhovi paši. Kasneje le še v parih nabirajo lapuhovo cvetno volno za gnezdo.

Spinus spinus - Čižki obiskujejo jelševje v močvirski loki. Zadržujejo se le na preletu.

Acanthis cannabina - Repniki so jeseni pogosti na metliki *Chenopodium spec.*

Acanthis flammea - 13.11.1983 sta dva brezovčka (2 ex.) sedela na vrbi.

Loxia curvirostra - Malega krivokljuna je večkrat slišati iz smrekovega gozda ob povojni jami.

Pyrrhulla pyrrhulla - Pozno poleti in jeseni se v majhnih skupinah pase na sračici *Phillipendula spec.* Ni gotovo, ali je gnezdilec bližnje okolice.

Coccothraustes coccothraustes - Dleske je zlasti pozimi pogosto slišati na preletu. Je tudi gnezdilec bližnje okolice.

Emberiza citrinella - Rumeni strnadi se zadržujejo pozimi v ruderalnem plevelu, spomladi pa gnezdita najmanj 2 para na obrežju povojnega jezera.

Miliaria calandra - Velikega strnada je po glasu determiniral V. Pfeifer 12.11.1972.

Emberiza schoeniclus - Edina vrsta, na katero naleti v zimski polovici leta ob vsakem obisku, je trstni strnad. Zadnjega, pojočega samca s črno glavo sem opazoval 9.5.1982. Vendar v Bobovku ne gnezdi.

DISKUSIJA

Večina favnističnih podatkov izvira iz opazovanj selivk v spomladanskem obdobju, ko sta vidljivost pred ozelenitvijo vegetacije in s tem odkrivnost vrst neprimerno večja kot v jesenskem obdobju. Pa tudi lovnih dni je bilo spomladi nekoliko več kot jeseni (60% spomladi in 40% jeseni).

Medtem ko so bile večje vrste le opazovane, so bile manjše, vsaj tiste favnistično pomembne, tudi ujete. Med favnistično najpomembnejše močvirske ptice pevke štejem zlasti brkato sinico *Panurus biarmicus*, plašico *Remiz pendulinus*, modrega slavca *Luscinia svecica*, tamariskovko *Acrocephalus melanopogon* in svilnico *Cettia cetti*. Od močvirskih nepevk so bile obročkane mala bobnarica *Ixobrychus minutus*, mokož *Rallus aquaticus*, mala tukulica *Porzana parva*, grahasta tukulica *Porzana porzana*, črna čigra *Chlidonias niger*, mali martinec *Tringa hypoleucos*, močvirski martinec *Tringa glareola*, togotnik *Philomachus pugnax*, kozica *Gallinago gallinago* in vodomec *Alcedo atthis*.

Od močvirskih ptic pevk pogrešam le trstnega cvrčalca *Locustella luscinioides* in povodno trstnico *Acrocephalus paludicola*, medtem ko bo spisec močvirskih oziroma vodnih nepevk verjetno doživel še veliko dopolnitev.

Nerealen se zdi neznatni delež sov *Striges*, ki so zastopane z eno samo vrsto.

Od nepevk, ki se sorazmerno redno pojavljajo na preletu, so najštevilnejše reglje *Anas querquedula*, močvirski martinici *Tringa glareola* in togotniki *Philomachus pugnax* ter črne čigre *Chlidonias niger*.

Pogostost ptic pevk si lahko predočimo iz ranga ujetih vrst v obdobju 1973-1983:

1. <i>Phylloscopus collybita</i>	233 ex.	4. <i>Erithacus rubecula</i>	97 exp.
2. <i>Hirundo rustica</i>	192 ex.	5. <i>Sylvia atricapilla</i>	89 exp.
2. <i>Acrocephalus schoenobenus</i>	110 ex.	6. <i>Emberiza schoeniclus</i>	73 exp.

V gnezditvenem pogledu lokaliteta ne dosega pomembnosti, ki jo ima kot selitveno postajališče. Od močvirskih ptic stalno gnezdi mlakarica *Anas platyrhynchos*, zelenonoga tukulica *Gallinula chloropus* in močvirska trstnica *Acrocephalus palustris*, občasno pa mala bobnarica *Ixobrychus minutus* in rakar *Acrocephalus arundinaceus*. Nizko gnezditveno gostoto vrst pripisujem nestabilnim ekološkim razmeram. K nestabilnosti največ prispevajo stalno sekanje drevja, požiganje trave, trsta in gmovja, naselitev fitotrofnelega belega amurja, ribolov, čolnarjenje in kopanje. Ker pa so vse te motnje antropogenega izvora, jih je mogoče odpraviti in tako dvigniti ornitološko vrednost bobovških močvirij tudi v gnezditvenem obdobju na raven iz selitvenega obdobja.

POVZETEK

V opuščeni glinokopi Bobovek pri Kranju je bilo v letih 1972-1983 ugotovljenih 144 vrst, od tega prvič v Sloveniji belolična gos (*Branta leucopsis*). O izjemnosti lokalitete priča podatek, da je bila v letih 1975-1980 brkato sinica (*Panurus biarmicus*) opažena trikrat, medtem ko je plašica (*Remiz pendulinus*) reden gost. Večina vrst je bila opažena ali celo ujeta (152 lovnih dni) na preletu, medtem ko je v gnezditvenem pogledu lokaliteta manj pomembna. Od leta 1981 je Bobovek kot prvo močvirje v Sloveniji razglašen za naravni spomenik in kot tak zavarovan.

SUMMARY

In deserted clay-pits of Bobovek near Kranj 144 species of birds were found in the years 1973-83. One of these was the Barnacle Goose (*Branta leucopsis*), which was observed in Slovenia for the first time. The site seems to be exceptional due to the occurrence of some species which are rarely found in Slovenia. These are as follows: *Podiceps auritus*, *Ardea purpurea*, *Anas penelope*, *Porzana porzana* and *Porzana parva*, *Grus grus*, *Strix uralensis*, *Chlidonias hybrida*, *Merops apiaster*, *Luscinia svecica* and *Acrocephalus melanopogon*. Most of the species identified were passage visitors, which were either observed or caught (within the period of 152 catching days). As far as the nesting of these birds is concerned this site

is of minor importance. Bobovek as the main moor of Slovenia has been declared as a natural reserve since 1981 and is protected as such.

LITERATURA

Geister I. (1976): Utemeljenost ustanovitve naravnega rezervata Bobovek z ornitološkega vidika. Varstvo narave 9, str. 65-80.

Geister I. (1978): Moja srečanja z brkato sinico *Panurus biarmicus*. Proteus 40, str. 307-308 .

Matvejev, D.S., V.G.Vasić (1973): Catalogus faunae Jugoslaviae, IV/3 Aves.str.21.

Iztok Geister
Naklo 246, 64202 Naklo

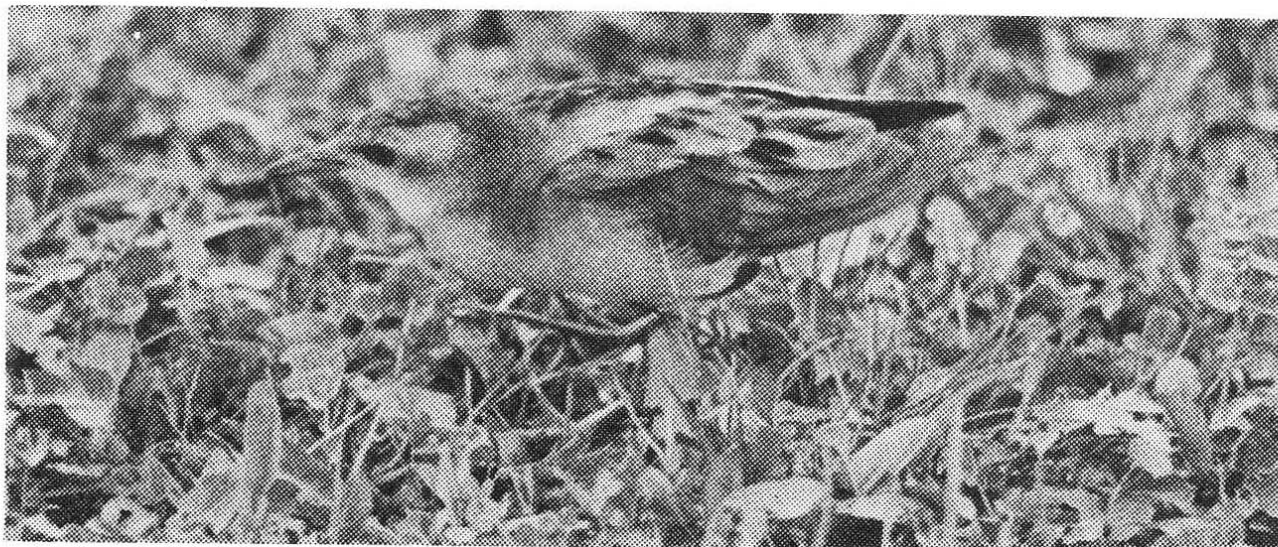
9. Svilnica *Cettia cetti* ujeta v Bobovku 5.11.1978 (I.Geister)

9. The Cetti's Warbler *Cettia cetti* caught in Bobovek on November 5, 1978. (I. Geister)

10. Mala tukalica *Porzana parva* se pojavlja v Bobovku na preletu. Na sliki je samica. (I. Geister)

10. The Little Crake *Porzana parva* occurs in Bobovek. The photo shows the female

10. The Little Crake *Porzana parva* occurs in Bobovek on the passage. The photo shows the female bird. (I. Geister)

Opazovanje stepske pribe

Chettusia gregaria v Sloveniji

Watching of the Sociable Plover

Chettusia gregaria in Slovenia

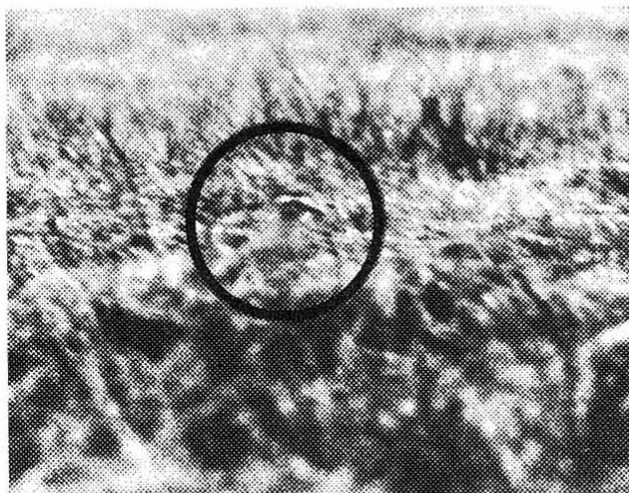
Dne 2.4.1983 sva se s kolegom D.Čer-netom okrog 11.ure vračala iz Drage pri Igu. Kljub temu da je bilo oblačno in je kazalo, da bo deževalo, sva se ustavila še na Mahu pri Igu, tik pred mostom čez reko Iščico. Upala sva, da je slabo vreme zadržalo vračajoče se selivke; prejšnje dni je namreč deževalo in celo snežilo. Tega dne je bila dopoldanska temperatura v Ljubljani okrog + 10°C.

Naenkrat sva v travi opazila neznano ptico, za katero sva najprej mislila, da je severni dular *Eudromias morinellus*; tako sva sklepala predvsem zaradi močne bele nadočesne črte in črnega temena. Ko sva si ptico temeljiteje ogledala, sva videla, da je ptica umazano rjave barve, na trebuhu črne, ki je prehajala v rjasto rdečo. Podrepje in rep sta bila bela; na koncu repa je bil črn rob. Dolge noge in kljun so bili temni. Tudi velikost in podoba ptice v letu sta naju prepričala, da pred nama nikakor ni dular. V letu je bila opazna belina v perutih/podobno kot pri rdečenogem martinu *T. totanus*, bel rep s črno obrobo, noge pa so mu molele izpod repa.

Kljub plašnosti ptice je D.Černe uspел napraviti nekaj fotografskih posnetkov. Kmalu za tem se je močno ulilo, nezna-na ptica pa je odletela in je nisva več videla. Naj dodam, da sva jo opazovala v družbi s pribami.

Ob pregledu povečanih fotografij je I.Geister ugotovil, da gre za stepsko pribo *Chettusia gregaria*, kar so kasneje potrdili tudi Božič, Gregori in Šere. Tudi midva z D.Čer-netom sva po pregledu strokovne literature ugotovila, da sva res opazovala stepsko pribo.

Ivo Božič je namreč 1967. leta fotografiral nagačen primerek stepske pribe, ustreljene pri Št.Vidu na Dolenjskem. Prinesel mu ga je preparator Petrič iz Blatne Brezovice. Žal se točni podatki o kraju in datumu o tem primerku

11. Primerek stepske pribe *Chettusia gregaria* opazovana na Ljubljanskem barju 2.4.1983 (D.Černe)

11. A specimen of the Sociable Plover *Chettusia gregaria* observed on Ljubljana Marsh on 2.4.1983 (D.Černe)

12. Nagačen primerek stepske pribe *Chettusia gregaria* iz Št.Vida na Dolenjskem z leta 1967 (I.Božič)

12. A stuffed specimen 1967 of the Sociable Plover *Chettusia gregaria* from Št.Vid in the Lower Carniola. (I.Božič)

niso ohranili. Kasneje je hiša skupaj s preparatom stepske pribe zgorela. Omeniti moram, da sva z D.Čer-netom v času opazovanja stepske pribe imela pri roki samo priročnik Die Vögel Europas/Peterson, Hollom, Mountfort/, kjer je stepska priba naslikana na koncu knjige med redkimi vrstami, na kar pa se v trenutni razburjenosti nisva spomnila. Tudi če bi pomislila na stran z redkimi vrstami, nama to verjetno ne bi veliko koristilo, saj je narisana preveč rdečkasto sivo.

Stepska priba gnezdi v suhih stepah in polpuščavah severnega Kazahstana, jugozahodne Sibirije in jugovzhodne Rusije preko Omska in Petropavlovska do Urala.

Prezimuje v severozahodni Indiji, pa tudi v severozahodni Afriki od Eritreje in severovzhodne Etiopije preko Sudana, Egipta in Iraka.

Opažena je bila tudi v nekaterih Srednje-, Zahodno- in Severnoevropskih državah, vendar povsod precej redko. V Avstriji in Nemški demokratični republiki je bila stepska priba doslej opažena samo enkrat /BB Vol.75, No.12, Handbuch der Vögel Mitteleuropas, Band 6/, na Poljskem trikrat, na Češkem in Nizozemskem štirikrat /BB Vol.75, No.1 in No.6, Handbuch.../, v Franciji pa devetkrat /BB Vol.76, No.6/. Po podatkih iz Catalogues faunae Jugoslaviae /Matvejev-Vasić 1973/ je bil Božičev podatek o opazovanju stepske pribe doslej edini za našo državo.

SUMMARY

On April 2, 1983 the author observed and photographed the Sociable Plover *Chetusia gregaria* on Ljubljana Moor. It was a wet and the Plover was in the company of a group of Lapwings *Vanellus vanellus*. It is noteworthy that in 1967 a hunter shot a Sociable Plover only 10 km away from this area and the specimen was preserved. These are the only two recorded instances of the sighting of the Sociable Plover in Yugoslavia.

LITERATURA

British Birds: Vol.75, No.1, No.6, No.12, Vol.76, No.6., Bedford 1982, 1983.

Glutz von Blotzheim, Bauer, Bezzel (1975): HANDBUCH DER VÖGEL MITTELEUROPAS, Band 6, Charadriiformes /1.teil/, Weisbaden

Heinzel H., Fitter R., Parslow J. (1972): PAREYS VOGELBUCH /The Birds of Britain and Europe/. Hamburg und Berlin

Makatsch W. (1981): DIE LIMIKOLEN EUROPAS. Berlin

Matvejev S.D., Vasić V.F. (1973): CATALOGUES FAUNAE JUGOSLAVIAE, Ljubljana

Moreau R.E. (1972): THE PALEARCTIC-AFRICAN BIRD MIGRATION SYSTEM, London

Peterson R., Hollom P.A.D., Mountfort G. (1974): DIE VÖGEL EUROPAS. Hamburg und Berlin

Andrej Sovinc

Ziljskega 7, 61000 Ljubljana

Pinoža *Fringilla montifringilla* novi — domnevni gnezdilec Slovenije

The Brambling *Fringilla montifringilla* — a probable new breeder of Slovenia

Ko sem 4. julija 1983 popoldne nabiral borovnice na Sivki /1006 m/ nad zaselkom Mrzli vrh nad Idrijo sem na svoje veliko presenečenje zaslišal petje pinože *Fringilla montifringilla*. Ugotovitev se mi je od začetka zdela tako neverjetna, da ji enostavno nisem posvečal pozornosti, misleč, da gre najbrž za del petja zelencev, ki so bili poleg ščinkavcev zelo glasni in številni. Ko sem se naslednjega dne popoldne /5.7.83/ mudil na istem kraju, je bil vsak dvom, če res gre za pinožo, odveč. Svatovsko obarvan samec je prepeval v vrhu bližnje smreke! Po večurnem opazovanju je moja domneva o gnezditvi postala vse bolj verjetna: samec se je obnašal izrazito teritorialno. Rad je posedal na ista mesta na vrhovih smrek, včasih je v kratkem poletu ujel v zraku žuželko ter se vrnil na konico veje. Po intenzivnem petju, med katerim pa se ni oglašal z drugimi glasovi /javljanje in klicanje/, ki je trajalo 15 do 30 minut, je za približno toliko časa utihnil ter se izgubil med zelenjem. Nekaj časa sem ga zalezoval, potem pa mi je slučajno sam priletel na razdaljo kakih 7 m. V kljunu je imel drobne zelene gosonice ter še naprej stikal za njimi po praproti. S polnim kljunom je zletel v krošnjo bližnjega macesna in že sem se videl v vlogi srečnega najditelja pinožinega gnezda. Takrat pa se je pojavil v bližini samec ščinkavec, vnel se je kratek pretep in pinoža je zalogaj pojedel. Težave pri zalezovanju mi je povzro-

čalo predvsem dejstvo, da je bil pinoža lahko razpoznaven samo med petjem, ko je utihnil, pa se je izgubil med številnimi drugimi ptiči. Samo še enkrat sem ga videl s hrano v kljunu, ko je priletel na macesen, od tam pa čez poseko na drugo stran jase. Ko se je vrnil, je spet prepeval na macesnu vse do mraka. Ta dan sem pinožo tudi fotografiral, Zaradi službenih obveznosti sem ga opazoval le v popoldanskem času, naslednje dni pa mi je nagajalo še vreme z nevihtami in meglo. Kljub temu je pinoža prepeval vsak dan, vendar neredno in manj pogosto. Nazadnje sem ga slišal peti 12. julija. Ker ga v naslednjih dneh ni bilo več slišati in opaziti, sem 17. julija vzel s seboj za vabo samca pinože, ki sem ga imel doma. /Pred tem ga nisem hotel vznemirjati z vabo ali s posnetki/. Na moje presenečenje pa je na oglašanje samca v kletki priletela na bližnjo vejo samica pinože, zadržala se je samo nekaj trenutkov ter odletela. Čakal sem še nekaj ur, vendar se niti samec niti samica nista več pojavila.

13. Domnevno gnezditveno prebivališče pinože nad Idrijo (P. Grošelj)

13. The probable breeding habitat of the Brambling in the area above Idrija (P. Grošelj)

14. Opazovan območni samec pinože na Sivki nad Idrijo v juliju 1983

14. The male Brambling observed in Sivka above Idrija in July 1983

Po pripovedanju o tem zanimivem opazovanju me je Andrej Sovinc opozoril na podatke o gnezditvi pinože v italijanskih Alpah. Znane so tudi posamične gnezditve na Danskem, Škotskem in v srednji Evropi, sicer pa je pinoža gnezdilka gozdov tundre visokega severa Evrope in Azije. S primerjavo z italijanskimi podatki naj opozorim na mnogo podobnosti: velika večina podatkov o opazovanjih v Italiji je iz meseca julija; ptice so bile opazovane na nadmorski višini med 1000 in 2000 m; identičen je tudi biotop - iglavci, smreka in macesen. Naj natančneje opišem še biotop na navedeni lokaciji na Mrzlem vrhu: okoli 3 ha velika poseka, umetno pogozdena, z 2-4 m visokimi smrekami in macesni, od podrasti jerebika, orlova praprot in borovničevje, poseka obrobljena z večjim sestojem smreke in macesna ter bukve, nadmorska višina 1000 m, lega severovzhodna, obrnjena proti Blegošu oz. Poljanski dolini.

SUMMARY

Between 4 July and 17 July 1983 the author was observing the male singing Brambling 1006 m above sea level. The colour of its plumage was that of the mating season. The bird behaved in a distinctly territorial way. He was also picking green caterpillars carrying

them in his beak. On July 17 the author observed the female Brambling for a few moments. However, because of the rather unusual behaviour of the two Bramblings, their nest, probably in the vicinity, was not found. The Brambling, which has been extending the frontiers of its nesting area further south, already nests in the Italian Alps, which are relatively close to the site of observation in Slovenia. The Brambling is, however, well known in our country as a regular winter migrant.

LITERATURA

Brichetti P., Niederfriniger O. (1982); Atlante degli uccelli nidificanti sulle Alpi Italiane. Rivista Italiana di ornitologia, Giugno, Nr. 1-2

Peterson, Mountfort, Hollom (1976); Die Vögel Europas, Hamburg und Berlin

Peter Grošelj
Sp. Idrija 53, 65281 Sp. Idrija

Dolžina peruti pri sivi penici

Sylvia communis

The wing length of the White Throat *Sylvia communis*

Ko sem raziskoval in pregledoval ujete sive penice v zvezi s starostjo, sem ob tem tudi meril dolžino peruti. Zbral sem 104 biometrične podatke, ki so razvrščeni v dve skupini: dolžina peruti odraslih primerkov (50 podatkov) in dolžina peruti mladostnih ali prvoletnih primerkov sive penice (54 podatkov).

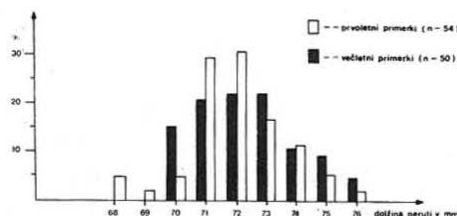
Dolžina peruti pri sivi penici znaša:
67 mm - 77 mm (Svensson, 1975)
65 mm - 74 mm (Williamson, 1976)
68 mm - 75 mm (Hartert, 1910)

Manjše razlike v razponu dolžine peruti nastanejo lahko zaradi različnega načina merjenja, ker so biometrični podatki zbrani z živih ali prepariranih ptičev in nenazadnje tudi zaradi razlike v sami vrsti, glede na geografsko lego razširjenosti določene vrste. Z dolžino peruti si velikokrat pomagamo pri določevanju podvrst. V dveletnem obdobju 1980/1981 sem v Stožicah pri Ljubljani in njihovi okolici na osnovi merjenja dolžine peruti zbral naslednje biometrične podatke:

70 mm - 76 mm večletni primerki (50 meritev)

68 mm - 76 mm prvoletni primerki (54 meritev)

Iz tega lahko zaključimo, da se mere naših večletnih in prvoletnih sivih penic skoraj prekrivajo.

Slika 1: Grafičen prikaz dolžine peruti pri sivi penici *Sylvia communis* glede na število večletnih in prvoletnih primerkov

Figure 1: Graphical presentation of the wing length of the White Throat in birds older than one year and in one year old birds.

SUMMARY

In studying the wing length of the White Throat the author collected 104 biometrical data. He found that the wing length of birds older after 1 year is 70-76 mm (n=50), while in first year birds it is 68-70 mm (n=54). The method of maximum wing length was used. Measurements were made on passage visitors.

Dare Šere

Glinškova ploščad 12, 61000 Ljubljana

Vprašanja ornitološkega atlasa:
Puzzles of the ornithological atlas:
Larus ridibundus

POJASNILO

3.4.1982 sem na Sorškem polju (kvadrant 12/44) na posestvu kmetijske zadruge med opazovanjem prib opazil tri rečne galebe, enega odraslega in dva spolno nezrela primerka, ki so se prehranjevali na sveže zorani njivi. Čeprav so njivo še orali, to odraslega galeba sploh ni motilo, mlajša sovrstnika pa sta se nemirno spreletavala, dokler niso vseh treh pregnale pribe.

7.4.1982 sta se na isti njivi skupaj s togotnikom prehranjevala dva rečna galeba, eden s temno in drugi s svetlo glavo.

8.4.1982 so z njive, ko sem se ji približal, odleteli trije spolno nezreli primerki in en odrasel rečni galeb.

12.5.1982 se je na tem področju spreletavala jata osmih rečnih galeb. Ko so se poskušali spustiti na tla, so jih pribe, ki so na tej njivi gnezdile, začele preganjati. Razkropljena jata se je zbrala in odletela proti Savi. V tem času se je na njivi zadrževal togotnik, vendar ga pribe niso preganjale.

8.7.1982 sem na cesti pri tovarni Iskra na Laborah našel povoženega rečnega galeba. Glave ni imel sajasto rjave, kot je značilno za odraslo ptico, in na repu ni imel značilnega črnega pasu, kot je značilno za mladiča.

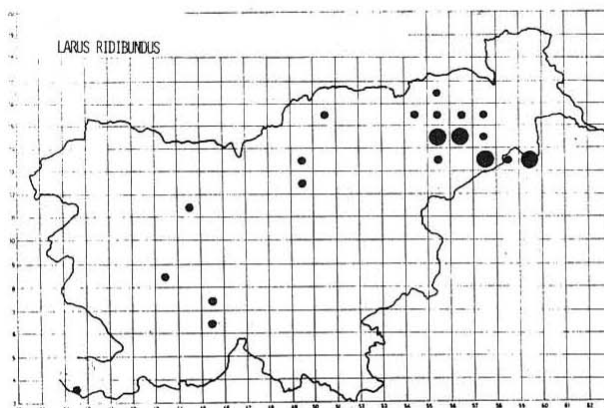
Tomi Trilar

Pot v Bitnje 12, 64000 Kranj

KOMENTAR K POJASNILU

V Sloveniji so znane samo štiri gnezdilne kolonije rečnega galeba. Vsa ostala opazovanja se zelo verjetno nanašajo na spolno nezrele osebkke, ki se v obdobju gnezdenja, v večjih ali manjših jatah, klatijo po našem ozemlju. Zato se zdi tedaj, ko jih opazujemo ob stoječi ali zastajajoči vodi, koda B1 "vrsta je opazovana v gnezditvenem obdobju in možnem gnezditvenem prebivališču", še kar primerna. Tega pa ne moremo trditi za opazovanja ob hitro tekoči vodi, na poljih ali celo v sredogorju. Tako sem naletel 1.6. na rečne galebe (5 ex.) pri vasi Otok ob zgornjem toku Savinje (pred Mozirjem) in 23.6. (ca. 60 ex.) pri Sodražici nad Logatcem. V takih primerih lahko zabeležimo le kodo A O "vrsta je opazovana v gnezditvenem obdobju". Ker pa je ugotavljanje tega, kaj je za galeba primerno prebivališče in kaj ne, s človeškimi očmi včasih prezahtevna naloga, je zanesljiveje odločiti se po stanju spolne zrelosti opazovanih primerkov. Če gre za čisto jato odraslih, to je spolno zrelih primerkov, lahko mirno zapišemo kodo C6 "opaženo je zadrževanje v domnevem gnezditvenem okolišu".

*Slika 1: Gnezditvena razširjenost rečnega galeba *Larus ridibundus* v Sloveniji (vir: OAS)*

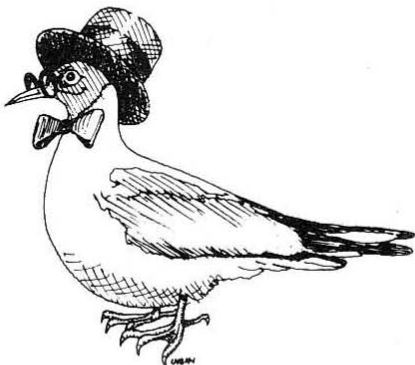
*Figure 1: The breeding distribution of Black-headed Gull *Larus ridibundus* in Slovenia*

Kajpak, če poleg prebivališča ustreza tudi datum. Vprašljivost presoje pa se sunkovito poveča, če je jata mešana, medtem ko za spolno nezrele primerke ne more biti v zvezi z gnezdenjem nikakršnega dvoma, ker je odgovor lahko le enoglasni ne.

In kako se rečni galeb *Larus ridibundus* starostno razlikuje. Kdor se zanaša na temno rjavo glavo (bolje kapuco), ki je videti od daleč črna, mora vedeti, da so možne pri spolno nezrelem primerku vse štiri variante obarvanosti glave: črna, črna z belimi lisami, bolj bela kot črna in povsem bela. Govorimo o poletnem perju, v katerem se sicer dobro ločita tudi po obarvanosti oziroma obrabljenosti zgornje peruti, najzanesljiveje pa po črni obrobi na koncu repa, ki pri odraslem rečnem galebu izgine. Primerek, ki ga je Trilar našel 7.8., je bil odrasli galeb z zimsko obarvano glavo, zakaj golitev in prenova perja na glavi se prične takoj po gnezdenju v juniju.

Za sedaj so vrisana v karto razširjenosti vsa, tudi vprašljiva opažanja. Malo verjetno je, da bodo opažanja, zdaj označeno z najmanjšo piko (koda B1), zdržala presojo, kot sem jo napovedal v tem komentarju. Prav bi bilo, da bi vsi, ki smo poročali o rečnih galebih, sporočili podrobnejša pojasnila. Vsekakor pa naj bi ta opozorila upoštevali v bodoče.

Iztok Geister
Naklo 246, 64202 Naklo

Iz ornitološke beležnice From the ornithological note-book

POLARNI SLAPNIK *Gavia arctica*

Dne 14.11.1983 sem v Markovcih pri zapornicah Ptujskega akumulacijskega jezera imel priložnost opazovati polarnega slapnika *Gavia arctica*. Primerek je bil v zimskem perju, dobro so bili vidni belo grlo in sivo teme ter tilnik.

NAVADNA GAGA *Somateria mollissima*

Dne 19.11.1983 sem na začetku Ptujskega jezera opazoval odraslega samca navadne gage *Somateria mollissima*. Racman je imel dolgo glavo s črnim temenom, ki ga je v zatilnem delu razpravljala bela lisa, tilnik pa je imel zeleno poprhan. Racman se je ves čas mojega opazovanja potapljal za hrano.

Franc Janžekovič
Bukovci 27, 62281 Markovci

ŽERJAV *Grus grus*

V dopoldanskih urah jeseni 1978. leta je vsakdanje življenje v Cirkulanah zmotil navadno glasen, če že ne kričel prihod dveh ogromnih klinov žerjavov, ki so v nenehnem oglašanju nadaljevali pot iz SV smeri proti JZ. Ko pa je kričanje kar nekako zasičilo ozračje, je poleg samih žerjavov bilo nadvse zanimivo opazovati vaščane in mimoidoče, kako so v dopoldanskem soncu z rokami na čelu začudeno zrli za njimi. V obeh klinih je bilo, po moji oceni nad 300, če ne okrog 400 žerjavov.

Borut Štumberger
Cirkulane 41, 62282 Cirkulane

POLOJNIK *Himantopus himantopus*

Od 20.4.1983 do 24.4. sem skupaj s T. Makovcem, B. Mozetičem, I. Škornikom in M. Miklavcem opazoval v Škocjanskem zatonu skupino polojnikov, ki so skupaj z mnogimi močvirskimi, zelenonogimi in malimi martinci, togotniki, malimi prodniki in črnorepimi kljunači brodili po plitvini. Samci in samice so se

plašno dvignili in se pri tem oglašali z zvonečim "kijio". Med tem časom smo jih tudi slikali iz opazovalnice.

Goran Palčič
Burlinova 6, 66000 Koper

MALA TUKALICA *Porzana parva*

V gostem trstičju ribnika Rakovnik v Dragi pri Igu sem 23.5.1981 preplašil samca male tukalice. 25.5.1981 se je na istem mestu spet zadrževal primerek male tukalice. Na tem ribniku sem 26.4.1982 ponovno opazoval malo tukalico, tokrat samico.

Andrej Sovinc
Ziljskega 7, 61000 Ljubljana

RIBJI OREL *Pandion haliaetus*

18.9.1983 sem odšel s kolegi I.Škornikom in G.Palčičem v Škocijanski zaliv na redni obhod s čolnom. Vreme je bilo sila lepo, zato smo se na terenu zadržali več kot običajno. Med vračanjem smo v zraku, neposredno pred nami, opazovali ribjega orla pri lovu. Mirno je "visel" v zraku, se spustil nad gladino in se še hitreje ponovno dvignil. Med desetminutnim opazovanjem se je velikokrat spustil nad gladino ter se, kakor da bi opazil da s plenom ne bo nič, ponovno dvignil navzgor. Dvakrat se je celo zagnal v vodo, vendar tudi tokrat brez uspeha, saj so ciplji izredno hitre ribe. Ribjega orla sem tokrat prvič opazoval.

Tihomir Makovec
Gasilska 8, 66000 Koper

PRILIVKA *Burchinus oediconemus*

5.7.1982 sem ob akumulacijskem jezeru v Varaždinu zaslišal melodiozne klice, ki so spominjali na zelenonogega martinca *Tringa nebularia*. Ker so bili precej nenavadni, sem pogledal na jezero, k prodiščem in v letu nizko nad vodo zagledal igrivo prilivko, ki je na tak poseben način poletavala še pol ure. Na drugi strani jezera sta se pred mano ponovno pojavili dve prilivki in ena izmed njiju je pristala na nasipu kakšnih 50 metrov pred mano.

6.7.1982 pa sem v Lagunah za odpadne vode pri Ormožu, kjer prilivka ne gnezdi, v suhem bazenu s saturacijskim muljem splašil prilivko, ki je

pozneje pristala na nasipu ak.jezera. Vsekakor, bi bilo zanimivo vedeti, ali ta prilivka izvira iz Varaždina ali od drugod, ali nemara celo s prodišč pod ak.jezero Ormoža. Kolikor je verjeten zadnji podatek, potem je možnost, da prilivka še vedno gnezdi tudi v Sloveniji.

Borut Štumberger
Cirkulane 41, 62282 Cirkulane

PLOSKOKLJUNI PRODNIK *Limicola falcinellus*

18.8.1981 sem v drugem bazenu Lagun za odpadne vode pri Ormožu v družbi treh majhnih prodnikov, ki sem jih determiniral kot temminckove *Calidris temminckii* 1 jezerskega martinca *Tringa stagnatilis* ter 1 spremenljivega prodnika *Calidris alpina* opazil prodnika, ki ga doslej kljub intenzivnim opazovanjem nisem še nikoli zasledil. Bil je temno rjav z dvema belima črtama preko peruti. Takoj sem spoznal ploskokljunega prodnika z dolgim, na koncu zakrivljenim kljunom. Da sem se do potankosti prepričal o njegovi identiteti, sem ga po temeljitem opazovanju splašil in si tako tudi ogledal obarvanost trtice. Še preden pa je prodnik odletel, me je prestrašeno motril v nekakšni "mačji preži".

Borut Štumberger
Cirkulane 41, 62282 Cirkulane

MALI SKOVİK *Glaucidium passerinum*

4.6.1978 sem ob poti med kmetijo Matizovec in planino Kofce našel duplo, v katerem je gnezdil mali skovik. Mala sovica je sedela na veji v bližini gnezdišča. Ko je kasneje priletela v luknjo, sem zaslišal oglašanje mladičev. 1.7.1979 je skovik letel v isto luknjo, v kljunu pa je držal plezavčka. Kljub temu da je bil skovik kasneje v tem predelu še opažen, naslednja leta ni več gnezdil v tem duplu. Gnezdišče je bilo na višini nekaj nad 1000 m/nm v redkem in dokaj svetlem mešanem gozdu z gosto podrastjo.

Andrej Sovinc
Ziljskega 7, 61000 Ljubljana

VELIKI SKOVIK *Otus scops*

Dne 25.4.1983 sem v Cirkulanah ob 21 h zaslišal petje velikega skovika *Otus scops*. To ne bi bilo nič nenavadnega, če ga po 6-ih letih opazovanja v Haložah in Štajerskem, ne bi slišal prvič. Petje se je ponovilo 26.4. in 29.4. nakar je z manjšimi presledki pel vse do konca julija. 21.5.1983 sem v radiju 4 km od Cirkulan registriral še 2 samca velikega skovika, 1 čuka *Athene noctua*, 3 samce lesne sove *Strix aluco*. Znano je da skovik gnezdi tudi na Avstrijskem Štajerskem in Gradiščanskem (še S od tod), vendar le še nekaj parov (1981) - vrsta izumura. Torej ta kraj predstavlja eno redkih lokalitet, kjer veliki skovik v centralni Sloveniji domnevno še gnezdi.

Borut Štumberger
Cirkulane , 62282 Cirkulane

TRIPRSTI DETEL *Picoides tridactylus*

Dne 26.7.1983 sem v mešanem gozdu starih bukev in jelk nekje na sredi poti med Mašunom in Snežnikom, opazoval nepoznanega detla. Doma sem iz skice ugotovil, da gre za samca triprstega detla *Picoides tridactylus*. Opazoval sem ga iz zelo majhne razdalje, zato sem razločno videl bel hrbet in rumeno liso na temenu. Stikal je po trhljih deblih in se zame ni zmenil. Ker je stalnica in ker živi v visokogorskih gozdovih, je tukaj možna tudi gnezditvev.

Slavko Polak
Koritnice 65, 66253 Knežak

ČRNOČELI SRAKOPER *Lanius minor*

Dne 2.7.83 sem pri opazovanju za ornitološki atlas v Vukovskem dolu pri Jarenini v kvadrantu 16/55 opazoval par črnočelega srakoperja *Lanius minor*. Zadrževala sta se na žici elektrovođa ob cesti v bližini ene od tamkajšnjih kmetij in krmila mladiče, ki so bili skriti v krošnji drevesa. Mladičev sicer nisem mogel opaziti, vendar sem jih slišal, kako so se oglašali z vreščecim glasom. Verjetno so bili mladiči v tem času že speljani. Tako sem dne 11.7.1983 opazil v istem kraju tri (3) speljane mladiče skupaj z enim od staršev, ki jih je občasno krmil. Z gotovostjo lahko trdim, da črnočeli

srakoper v Vukovskem dolu gnezdi, saj sem ga opazil v navedenem kraju tudi že 5.6.83, torej v času gnezdenja.

Franc Bračko
Gregorčičeva 27, 62000 Maribor

Skrivnostna fotografija
Mystery photograph

Ptica iz slikovne uganke v 16. številki ACROCEPHALUSA je navadna postovka *Falco tinnunculus* (foto J. Kurillo). Fotografijo tokrat komentiramo z zapisom o značilnostih postovkinega leta iz knjige PREPOZNAVANJE EVROPSKIH UJED V ZRAKU, ki smo jo bili prav tako predstavili v prejšnji številki našega glasila: "Običajno sestavlja njen let vrsta naglih in ne preveč globokih zamahov peruti. Sem ter tja med takšnim letom zajadra, včasih celo zavijuga in se sprevrne. Najbolj pogosto pa jo videvamo, kako lebdi v zraku prežeč na plen in v takih okoliščinah pospešeno, čeravno plitvo, zamahuje z razprostranjenimi perutmi, rep pa je medtem pahljčasto razprt. Kadar vremenske razmere to dovoljujejo, ptica zaplava držeč peruti povsem negibno. Kot med telesom in perutjo variira od povsem sploščenega do 45°C. Včasih jadra z rahlo razcepljenim vrhom peruti in široko razprostrim repom in v takih trenutkih zelo spominja na skobca".

Ornitološki atlas notranjskih kraških polj

Ornithological atlas of the Inland Karst plains

POROČILO O RAZISKAVI

1. Raziskava obsega področje notranjskih kraških polj od konca Ljubljanskega barja na severu do Snežnika na jugu in od Nanosa na zahodu do Prezida na vzhodu. Področje pokriva mreža 19 kvadrantov v izmeri 10 x 10 km.
2. Kartiranje je potekalo od leta 1979-83 v obdobju gnezditve. Ornitologi Magajna (Ljubljana), Šere (Ljubljana), Perušek (Ribnica), Grošelj (Idrija), Tome (Ljubljana), Mrzelj (Vrhnika), Polak (Knežak), Sovinc (Ljubljana), Matvejev (Ljubljana), Dvanajšček (Ljubljana) in Geister (Naklo) so v tem obdobju zbrali 1340 podatkov od katerih jih je 932 vključenih v poročilu. Podatki iz literature in podatki izpred leta 1979 niso bili upoštevani (pravilo ornitološkega atlasa).
3. Tako delo na terenu kot kartiranje je potekala po metodologiji Ornitološkega atlasa (Raziskovalec 1975, št.1-2, str.51). Rezultat kartiranja predstavlja pikčasta distribucija v gnezditvenem obdobju: največja pika pomeni potrjeno gnezditvev, srednja verjetno in najmanjša pika možno gnezditvev.
4. V posameznih kvadrantih je bilo ugotovljeno naslednje število vrst: 9/43(21), 9/44(54), 8/43(69), 8/44(54), 7/42(28), 7/43(74), 7/44(71), 7/45(52), 7/46(54), 6/42(54), 6/43(44), 6/44(53), 6/45(84), 6/46(52), 5/43(17), 5/44(62), 5/45(51), 5/46(55), 4/45(43). Pogostost vrst je z nekaj izjemami povprečna glede na rezultate ornitološkega atlasa drugod v Sloveniji. Nizko število vrst v kvadrantih 7/42 in 5/43 gre pripisati dejstvu, da segata ta dva kvadranta na področje NKP le z delom svojega ozemlja, medtem, ko je bil kvadrant 9/43 raziskan zgolj priložnostno.
5. V celoti je bila v gnezditvenem obdobju ugotovljena prisotnost 138

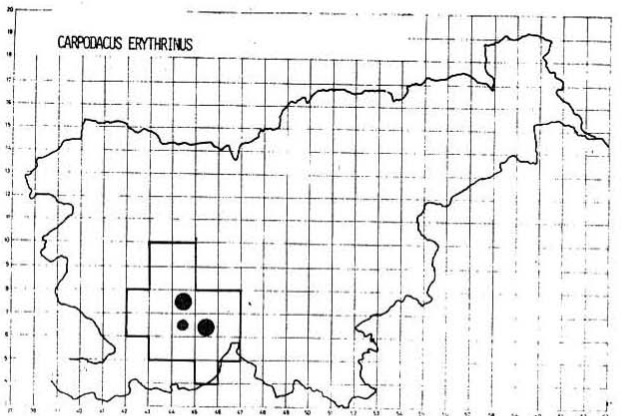
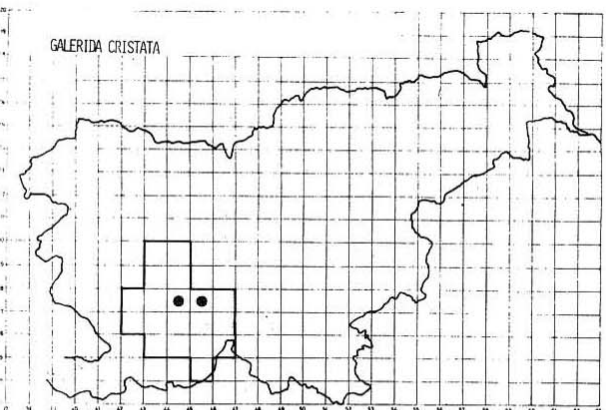
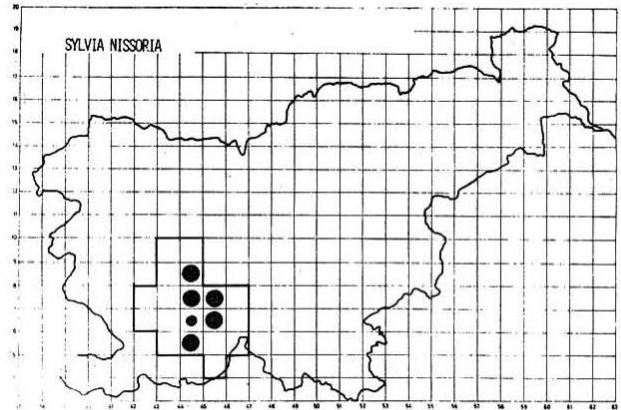
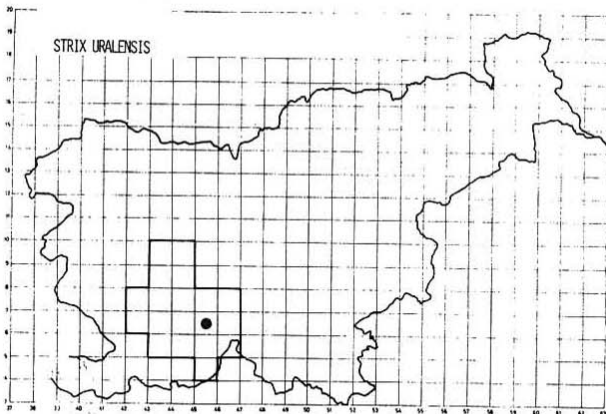
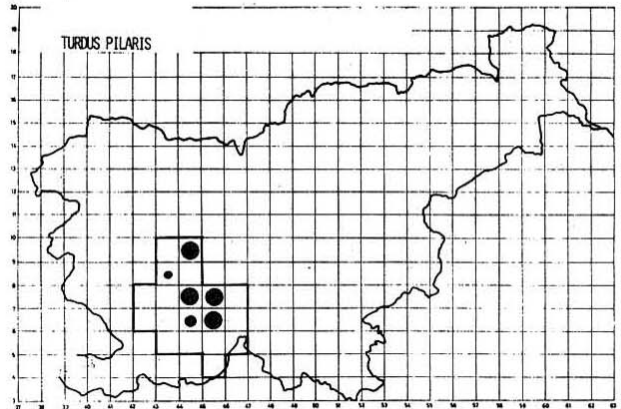
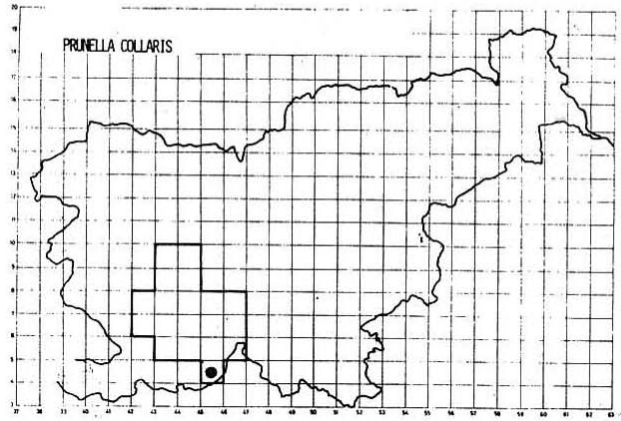
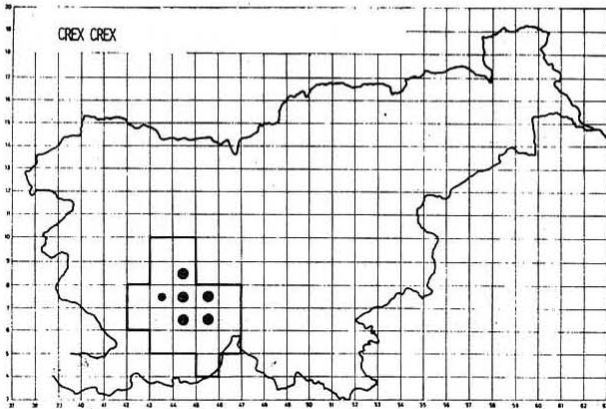
Slika 1: Ozemlje Notranjskih kraških polj

Figure 1: The territory of the Inland Karst plains

- vrst ptic. Ugotovljeno število zajema gnezdilke in vrste, ki ne gnezdi-jo (največkrat so to spolno nezreli, letujoči primerki). Pozne selivke (npr. kovaček, breguljka) so bile izključene. Vrste, ki so bile odkrite na tem področju v mesecu juniju in za katere je hkrati znano, da ne dozoriijo v drugem koledarskem letu starosti smo šteli za letujoče primerke (npr. *Chlidonias niger*, *Chlidonias leucptera*, *Larus ridibundus*, *Tringa totanus*, *Ardea purpurea*). Bolj delikatno je presojanje sicer zgodnjih selivk, ki pa smo jih na področju NKP odkrili zelo pozno (npr. *Remiz pendulinus* se seli konec marca ali v začetku aprila, odkrili smo jo konec maja). Posebno pozorni moramo biti tudi do podatkov o prisotnosti bele in črne štokrlje *C. ciconia* in *C. nigra*, ki sta v preteklosti že gnezdili na tem področju. Preseneča odsotnost nekaterih močvirskih vrst (zlasti na Cerkniškem jezeru) kot sta *Ixobrychus minutus* in *Rallus aquaticus*. Tudi *Alcedo atthis* je zelo slabo zastopan. Dragocena pa je prisotnost nekaterih tipično visokogorskih vrst kot so *Anthus spinoletta*, *Prunella collaris* in *Turdus torquatus*.
6. Naravovarstveno pomembno je, da na področju kraških polj živijo vrste, ko so glede na danes znane rezultate 5 letnega kartiranja, v Sloveniji zelo redke (v oklepaju navajamo število kvadrantov izven NKP, kjer živijo navedene vrste): *Ardea purpurea*(0), *Ciconia nigra*(1), *Anas querquedula* (8), *Aquila chrysaetos*(10),

Circus aeruginosus(2), *Crex crex*
Gallinago gallinago(10), *Numenius*
arquata (3), *Tringa totanus*(1),
Chlidonias niger(4), *Chlidonias*
leucoptera (3), *Columba livia*(8),
Strix uralensis (3), *Bubo bubo*(10),
Aegolius funereus (5), *Picoides*
tridactylus (8), *Monticola saxatilis*
(7), *Locustella neavia* (5), *Acrocephalus*
scirpaceus (10), *Hypolais polyglotta*(4),
Sylvia nissoria (10), *Sylvia cantillans*
(2), *Carpodacus erythrinus* (3), *Remiz*
pendulinus (6).

7. Priloga: karte razširjenosti znotraj
 NKP (138 kosov).

Iztok Geister
 Naklo 246, 64202 Naklo

Nove knjige New books

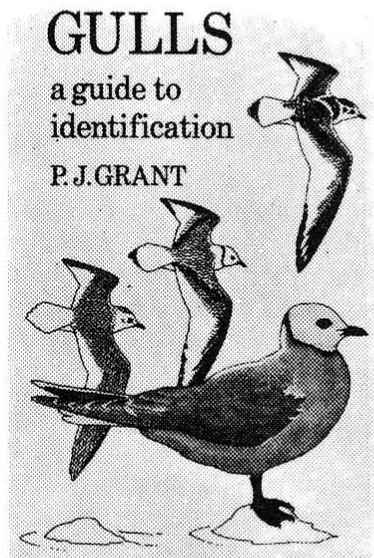
GULLS

a guide to identification
P.J.Grant
TAD Poyser 1982

Velikost opazovanega objekta, tolerantna varnosna razdalja in počasen let so tri za opazovanje na moč ugodne okoliščine, ki nam na stežaj odpirajo vrata v vabljiv, predvsem pa, to si kot ne povsem pomorski narod, lahko priznamo, docela nepoznan svet galebov. Delo P.J.Granta ne gradi svoje uporabnosti na senzaciolnih odkritjih, temveč na pogumnem pristopu k težavni problematiki različne starostne obarvanosti galebov. Obstoječi priročniki splošne narave delajo prav tu napako, saj galebe primerjajo med seboj v poletnem perju spolnozrelega osebka. Determinacija takšnega primerka je le malokdaj vprašljiva, ker v večini primerov kratkomalo ni možna. Determinacijsko negotovost vnašajo poleti spolnenezreli osebki, pozimi pa zimska obarvanost enih in drugih. Zavedajoč se teh novih pogledov, naj bi rečne galebe *L. ridibundus* prenehali prešteti z bojaznijo, da smo med njimi zgrešili kakšnega črnoglavega galeba

L. melanocephalus, ki se v spolnenezrelem in zimskem perju zanesljivo ločita, spolnozrele primerke v letnem perju pa skorajda ne bomo imeli priložnosti primerjati. Pač pa Grant svari pred zamenjavo črnoglavega galeba s sivim galebom *L. canus*.

Za obarvanost perja sta vsekakor odločilni starost in mena. Galebi spolno dozori v drugem, tretjem ali celo četrtem koledarskem letu. Kdaj, je odvisno od velikosti. Tako velja pravilo, da manjši kot je galeb, krajša je doba spolne nezrelosti. Izjemno od tega pravila predstavlja mali galeb *L. minutus*, ki kljub svoji majhnosti spolno dozori šele v tretjem koledarskem letu. Vendar pa terminologije "koledarskega leta" ne smemo zamenjevati s terminologijo "pernatega leta", ki edina povsem določno odgovarja na starostna vprašanja. Tako govorimo o

prvozimskem ali prvopoletnem primerku. Prvozimski primerek je v prvem koledarskem letu življenja, prvopoletni pa v drugem koledarskem letu življenja. Takšen primerek prvoletno perje menja v drugoletno. Termin prvoleten po Grantu pomeni torej nekaj drugega kot termin prvoleten po EURINGU. Tukaj pomeni prvoletni mladostno, prvozimsko in prvopoletno obarvanost perja, po EURINGU pa le mladostno in prvozimsko.

Postjuvenilna mena v prvozimsko perje je vselej delna mena. Zajema glavo ter individualno variabilno število notranjih krovcev, kar je na zunaj videti kot zoženje temne karpalne proge.

Jesenska mena je celostna mena in da spolno nezrelo ali spolno zrelo zimsko perje. Spolno zrele ptice prično z njo takoj po končanem gnezdenju, spolno nezrele že prej. Pri velikih vrstah traja mena 4-5 mesecev, pri manjših 4-6 tednov. Mena primarnih peres prične z najbolj notranjim in poteka navzven, hkrati manjkajo največ 3 peresa. Sekundarna in krmilna peresa izpadajo in se obnavljajo bolj vihravo in neredno. Krovna peresa izpadajo v skupinah, razgaljajočih pri tem belo podlago spodaj ležečih peres.

Spomladanska mena je tudi delna mena in da spolno nezrelo ali spolno zrelo poletno perje. Pri manjših in srednje velikih vrstah obsega razen glave in obrisa tudi nekaj krovcev notranje peruti, včasih terciarna peresa in nekaj parov centralnih krmilnih peres (zlasti pri malem galebku, kar je potem videti kot prekinjena črna obroba na koncu repa).

Krmilna peresa postanejo po prvi meni bolj pravokotna, letalna bolj zaokrožena. Zamahi peruti so v meni sunkovitejši, ker je površina letalne ploskve zmanjšana zaradi izgube ali rasti peres. Najbolj obrabljiva je bela barva, črna zbledi v rjavo, rjava v belkasto. Galeb v obrabljeni, obledeli in goleči se obleki je videti kot enkratna prikazen in predstavlja nepovnljivo vabljev izziv tako za izkušene kot za neizkušene opazovalca.

Sicer pa knjiga prinaša terminsko preglednico nošenja posamezne faze perja in trajanje mene. Nova je topografija, upoštevajoč posebnosti galebov. V posebnem delu je 23 vrst galebov razdeljenih po skupinah, v katere jih družijo pri opazovanju ugotovljive skupne lastnosti. Skoraj polovico knjige zaključujejo fotografije vseh obravnavanih vrst galebov z vseh koncev sveta v najrazličnejših stanjih obarvanosti in starosti.

Iztok Geister
Naklo 246, 64202 Naklo

Društveni izlet na Lisco The Association's trip to Lisca

Majski izlet smo namenili zboru vseh članov, saj bi se radi medsebojno bolje spoznali. Vendar je nesrečno izbrani datum, delovna sobota in pouk v šolah, kot nadomestilo za podaljšane prvomajske praznične dni botroval zelo slabi udeležbi našega društvenega srečanja. Lep sončen dan, prijetna pot skozi bukove gozdove in senožeti ter bogata ornitofavna, saj smo med potjo opazovali in poslušali čez 40 vrst ptic, je narekovalo razpoledenje udeležencem srečanja, ki so krenili 7.5.1983 z železniške postaje Breg proti vrhu

Lisce. Toda spoznanje, da nas je na društveno srečanje, ki naj bi bilo namenjeno medsebojnemu spoznavanju naših članov, prišlo le 11, je v nas pustilo grenak priokus.

Tomi Trilar
Pot v Bitnje 12, 64000 Kranj

Društveni izlet na Ratitovec The Association's trip to Ratitovec

V okviru društvenih prireditev smo se 9.7.1983 podali na Ratitovec. Za uspešno opazovanje ptičev je to že nekoliko kasen datum, a upanje se je izpolnilo: vreme je bilo lepo, ptiči pa kot naročeno živahni in glasni. Škoda je le, da smo se dobili v železnikih samo štirje udeleženci izleta. Pot do Prtovča, na katero smo se podali ob 6¹⁵, se je kar vlekla, od tam naprej pa smo hitro prišli na vrh. Ob poti smo zapisovali vse ptiče, ki smo jih srečavali, in ko smo na vrhu Ratitovca potegnili pod spisek, jih je bilo 42 vrst. Bile so običajne, kot jih srečujemo v podobnih predelih osrednje Slovenije. Od vrst, ki so bile na samem vrhu, omenimo vriskarice in planinske kavke, začuda pa nismo videli kupčarjev. Zanimivo je bilo opazovati, kako se z nadmorsko višino in vegetacijo spreminja prisotnost sorodnih vrst. Recimo sinic: na začetku poti smo srečali veliko sinico, vrbjo sinico in plavčka, ob Prtovču sta se pridružili spisku še čopasta sinica in menišček, v najvišjih predelih gozda pa smo naleteli na gorsko sinico. Zadovoljno smo se vračali popoldne proti železnikom. Res da nekoliko utrujeni od dolge poti, a z zavestjo, da je bil bogato izpolnjen spet en dan.

Janez Gregori
Podkoren 72, 64280 Kranjska gora

KAZALO IV. LETNIKA (1983)

1983 INDEX VOL. IV

IMENSKO KAZALO

- Bračko, F.: Ribji orel *Pandion haliaetus*; IOB; št.16, str.35
 Bračko, F.: Rjavi lunj *Circus aeruginosus*; IOB; št.16, str.35
 Bračko, F.: Veliki srakoper *Lanius excubitor*; IOB; št.15, str.19
 Bračko, F.: Škorec *Sturnus vulgaris*; IOB; št.15, str.19
 Bračko, F.: Skalni plezavček *Tichodromia muraria*; IOB; št.15, str.19
 Bračko, F.: Črnoglavka *Sylvia atricapilla*; IOB; št.16, str.35
 Bračko, F.: Črnočeli srakoper *Lanius minor*; IOB; št.17-18, str.62
 Geister, I.: Okologie der Wasservögel (Lothar Kalbe); Nove knjige; št.15, str.11
 Geister, I.: Skalna lastovka *Ptyonoprogne rupestris*; Redke vrste; št.15, str.16
 Geister, I.: Društveni izlet v Škocjanski zatok, št.15, str. 23
 Geister, I.: Vprašanja ornitološkega atlasa; *Lanius minor*; Komentar k pojasnilu št.16, str. 34
 Geister, I.: Ornitološki atlas Triglavskega narodnega parka, št.16, str.37
 Geister, I.: Birds of Prey of Britain and Europe (Ian Wallace); Flight Identification of European Raptors (R.F.Porter, I.Willis, S.Christensen, B.P.Nielsen); Nove knjige, št.16, str.39
 Geister, I.: Društveni izlet v Bobovek, št.16, str.40
 Geister, I.: Prispevek k poznavanju ornitofavne Bobovka, št.17-18, str.43
 Geister, I.: Vprašanja ornitološkega atlasa; *Larus ridibundus*; Komentar h pojasnilu, št.17-18, str.59
 Geister, I.: Gulls-a Guide to identification (P.J.Grant); Nove knjige; št.17-18, str.65
 Geister, I.: Ornitološki atlas kraški notranjskih polj; št.17-18, str.63
 Gregori, J.: Rečni kobiličar *Locustella fluviatilis*; Redke vrste; št.15, str.15
 Gregori, J.: Prva konferenca ornitologov Jugoslavije 12.-13.3.83 v Beogradu št.15, str.23
 Gregori, J.: "Rdeča knjiga" ogroženih vrst ptičev, št.16, str.25
 Grošelj, P.: Srednja žagarica *Mergus serrator*; Redke vrste; št.15, str.15
 Grošelj, P.: Kormoran *Phalacrocorax carbo*; IOB; št.15, str.17
 Grošelj, P.: Siva gos *Anser anser*; IOB; št. 15, str.17
 Grošelj, P.: Skalni golob *Columba livia*; IOB; št.15, str.17
 Grošelj, P.: Turška grlica *Streptopelia decaocto*; IOB; št.15, str.19
 Grošelj, P.: Pinoža *Fringilla montifringilla*; novidomnevni gnezdilec Slovenije, št.17-18, str.56
 Izvršni odbor: Zahvala Božidarju Magajni za tajniško delo, št.15, str.22
 Janžekovič, F.: Pomor ptic na Ptujskem jezeru, št. 17-18, str.41
 Janžekovič, F.: Polarni slapnik *Gavia arctica*; IOB; št.17-18, str.60
 Janžekovič, F.: Navadna gaga *Somateria mollissima* IOB; št.17-18, str.60
 Jež, D.: Grilček *Serinus serinus*; IOB; št.15, str.18
 Korajžija, R.: Črna štorclja *Ciconia nigra*; IOB; št.15, str.17
 Kozinc, B.: Vprašanja ornitološkega atlasa; *Lanius minor*; Pojasnilo, št.16, str.34
 Kurillo, J.: Bela štorclja *Ciconia ciconia*; IOB, št.16, str.35
 Makovec, T.: Ribji orel *Pandion haliaetus*; IOB; št.17-18, str.61
 Mozetič, B.: Sokol selec *Falco peregrinus*; IOB; št.15, str. 17
 Palčič, G.: Polojnik *Himantopus himantopus*; IOB; št.17-18, str.60
 Polak, S.: Triprsti detel *Picoides tridactylus*; IOB; št.17-18, str.62
 Rogina, M.: Pegam *Bombycilla garrulus*; IOB; št.15, str.18
 Sovinc, A.: Zaščita ribnikov v dolini Drage pri Igu; št.15, str.7
 Sovinc, A.: Orel kačar *Circaetus gallicus*; Redke vrste; št.15, str.16
 Sovinc, A.: Trstni cvrčalec *Locustella luscinioides*; IOB; št.15, str.18
 Sovinc, A.: Brkata sinica *Panurus biarmicus*; IOB; št.15, str.18
 Sovinc, A.: Opazovanje stepske pribe *Chettusia gregaria* v Sloveniji, št.17-18, str.55
 Sovinc, A.: Svilnica *Cettia cetti*; IOB; št.16, str.35
 Sovinc, A.: Trstni cvrčalec *Locustella luscinioides*; IOB; št.16, str.35

- Sovinc, A.: Tamariskovka *Acrocephalus melanopogon*; IOB; št.16, str.35
 Sovinc, A.: Rumenoglavi kraljiček *Regulus regulus*; IOB, št.16, str.35
 Sovinc, A.: Mali skovik *Glaucidium passerinum*; IOB; št.17-18, str.61
 Sovinc, A.: Mala tukalica *Porzana parva*; št.17-18, str.61
 Sovinc, A.; B. Tekavčič: Prispevek k poznavanju ptic s področja reke Ljubljanice s predlogom za zavarovanje, št.16, str.26
 Šere, D.: Škorec *Sturnus vulgaris*; IOB; št.15, str.19
 Šere, D.: Šmarnica *Phoenicurus ochruros*; IOB; št.15, str.18
 Šere, D.: Blagajniško poročilo, št.15, str.22
 Šere, D.: Pojavljanje rožastega škorca *Sturnus roseus* v Sloveniji št.16, str.31
 Šere, D.: Dolžina peruti pri sivi penici *Sylvia communis*; št.17-18, str. 58
 Škornik, I.: Rumenokljuni slapnik *Gavia adamsii*; Redke vrste; št.15, str. 15
 Škornik, I.: Puščavec *Monticola solitarius*; Redke vrste; št.15, str. 16
 Škornik, I.: Sokol selec *Falco peregrinus*; IOB; št. 15, str.16
 Škornik, I.: Repaljščica *Saxicola rubetra*; IOB; št. 15, str.18
 Škornik, I.: Navadna čigra *Sterna hirundo* gnezdi v Sečoveljskih solinah, št.16, str.32
 Štumberger, B.: Poročilo komisije za varstvo narave; št.15, str. 15
 Štumberger, B.: Nekaj primerov ogroženosti močvirskih in vodnih prebivališč, št.15, str.11
 Štumberger, B.: Rjavi škarnik *Milvus milvus*; Redke vrste; št.15, str.15
 Štumberger, B.: Rdečenoga postovka *Falco vespertinus*; Redke vrste; št.15, str.15
 Štumberger, B.: Sokol morilec *Falco cherrug*; Redke vrste; št.15, str. 16
 Štumberger, B.: Žerjav *Grus grus*; IOB; št.17-18, str. 60
 Štumberger, B.: Prilivka *Burchinus oediconemus*; IOB; št.17-18, str.61
 Štumberger, B.: Ploskokljuni prodnik *Limicola falcinellus*; IOB; št.17-18, str.61
 Štumberger, B.: Veliki skovik *Otus scops*; IOB; št.17-18, str.62
 Trilar, T.: Vprašanja ornitološkega atlasa: *Larus ridibundus*. Pojasnilo št.17-18, str.59
 Trilar, T.: Društveni izlet v Osp, št.15, str.23
 Trilar, T.: Prilagajanje pribe *Vanellus vanellus* novemu biotopu; št.15, str.3
 Trontelj, P.: Polarni slapnik *Gavia arctica*; Redke vrste; št.15, str.15
 Žgavec, V.: Polarni slapnik *Gavia arctica*; IOB; št.16, str.35

STVARNO KAZALO

Stvarno kazalo se nanaša samo na vrste imenovane v naslovih člankov.

<i>Acrocephalus melanopogon</i> 35	<i>Locustella luscinioides</i> 18, 35
<i>Anser anser</i> 17	<i>Mergus serrator</i> 15
<i>Bombycilla garrulus</i> 18	<i>Milvus milvus</i> 15
<i>Burchinus oediconemus</i> 61	<i>Monticola solitarius</i> 16
<i>Cettia cetti</i> 35	<i>Otus scops</i> 62
<i>Ciconia ciconia</i> 35	<i>Pandion haliaetus</i> 35, 61
<i>Ciconia nigra</i> 17	<i>Panurus biarmicus</i> 18
<i>Chettusia gregaria</i> 55	<i>Phalacrocorax carbo</i> 17
<i>Circeatus gallicus</i> 16	<i>Phoenicurus ochruros</i> 18
<i>Circus aeruginosus</i> 35	<i>Picoides tridactylus</i> 62
<i>Columba livia</i> 17	<i>Porzana parva</i> 61
<i>Falco cherrug</i> 16	<i>Ptyonoprogne rupestris</i> 16
<i>Falco peregrinus</i> 16, 17	<i>Regulus regulus</i>
<i>Falco vespertinus</i> 17	<i>Saxicola rubetra</i> 18
<i>Fringilla montifringilla</i> 57	<i>Serinus serinus</i> 18
<i>Gavia adamsii</i> 15	<i>Somateria mollissima</i> 60
<i>Gavia arctica</i> 15, 35, 60	<i>Sylvia atricapilla</i> 35
<i>Glaucidium passerinum</i> 61	<i>Sylvia communis</i> 58
<i>Grus grus</i> 61	<i>Sterna hirundo</i> 32
<i>Himantopus himantopus</i> 60	<i>Streptopelia decaocto</i> 19
<i>Lanius excubitor</i> 19	<i>Sturnus roseus</i>
<i>Lanius minor</i> 34, 62	<i>Sturnus vulgaris</i> 19
<i>Larus ridibundus</i> 59	<i>Tichodroma muraria</i> 19
<i>Limicola falcinellus</i> 61	<i>Vanellus vanellus</i>
<i>Locustella fluviatilis</i> 15	

DRUŠTVENE PRIREDITVE 1984

REDAVANJA:

9. 01. FOTOGRAFIRANJE PTIC — Janez Gregori 19.1.
3. 02. SOVE — dr. Sergej D. Matvejev 23.2.
5. 03. TUKALICE — Iztok Geister 15.3.
2. 04. DOJRANSKO JEZERO — dr. Sergej D. Matvejev 12.4.
17. 05. CERKNIŠKO JEZERO — Janez Gregori
18. 10. VPLIV VREMENA NA SELITEV — Iztok Geister
15. 11. PTICE POHORJA — Dare Šere
20. 12. VEZE VISOKOGORSKEGA IN DOLINSKEGA SVETA PRI NESELIVKAH — dr. Sergej D. Matvejev

IZLETI:

21. 01. ZBILJSKO JEZERO — vodi Iztok Geister
Zbiljsko jezero je akumulacijsko jezero na Savi pri Medvodah. Na jezeru prezimujejo različne vrste vodnih ptic. Med njimi se nemalokrat pojavi kakšen zanimiv severnjaški gost. Zbirališče je ob 8. uri na avtobusni postaji Medvode — zgoraj.
25. 02. FRUCTALOVO SMETIŠČE V AJDOVŠČINI — vodi Peter Grošelj
Dobili se bomo v Ajdovščini na avtobusni postaji med osmo in deveto uro zjutraj — odvisno od tega, kdaj pripelje avtobus iz ljubljanske smeri. Obiskali bomo smetišče, kamor Fructal odlaga odpadke od sadja. Tu prezimuje ali se ustavlja zelo veliko različnih vrst ptic na zelo majhnem prostoru. Kdor bo prišel pozneje, nas bo zlahka našel: približno 2 km daleč po cesti proti Vipavi, pri manjšem avtobusnem postajališču, nato pa 200 m desno po poljski poti.
17. 03. SINJA GORICA — BEVKE — vodi Rudolf Tekavčič
Dobimo se ob 6.45 na avtobusni postaji v Ljubljani pred številko 29 za smer Vrhnika. Izstopimo v Sinji gorici in se napotimo do opuščenih glinokopov. Od tu bomo pot nadaljevali do Ljubljanice proti Bevkam. Če bomo imeli srečo bomo videli škurha in pribo. Iz Podpeči bomo sledili Ljubljanici približno 2 km, nakar bomo prečkali Barje v smeri proti Brezovici.
14. 04. IZLIV SAVICE — STARA FUŽINA — vodi dr. Sergej D. Matvejev
Odhod iz Ljubljane z avtobusom ob 7. uri. Izstopimo pri hotelu Zlatorog in se podamo v močvirje pri ustju Savice. Kosilo v planinskem domu Savica. Če bo vreme lepo bomo obšli jezero ob severni strani.
19. 05. GORIČE — VEVER — vodi Iztok Geister
Goriče — Vever je zamočvirjen predel pod Kriško goro med cesto Golnik—Kranj in Udenborštom. S posebnim odlokom je bil leta 1983 izvzet iz regulacije povirja Parovnice in predlagan za naravni spomenik. Zbirališče je ob 7. uri na avtobusni postaji Golnik.
- 2.—3. 06. URŠLJA GORA — DRAVOGRAD — vodi Dare Šere
1. dan: Slovenj Gradec—Poštarski dom (2 uri hoda) — na vrh Uršlje gore (2 uri in pol hoje) — povratek do Poštarskega doma (2 uri in pol), prenočitev. 2. dan: Poštarski dom—Slovenj Gradec (2 uri). Odhod na avtobus za Dravograd. Iz Dravograda peš do Črnceč (pol ure hoje), kjer si bomo ogledali večje trstišče ob Dravi z zanimivimi gnezdilci: *Acrocephalus palustris*, *Acrocephalus scirpaceus*, *Acrocephalus schoenobaenus*, *Locustella luscinioides*, *Locustella fluviatilis* in druge zanimive vrste.
Zborna mesto v Slovenj Gradcu na avtobusni postaji ob 9.30. Odhod avtobusa iz Ljubljane: 7.10
- 21.—22. 07. TRIGLAV — vodi Tomi Trilar
Kot najvišji vrh Julijskih Alp in Jugoslavije je resnični vladar bližnje in daljne okolice, tako po podobi kot po legi. Je osrednji del v zadnjem času zelo povečanega Triglavskega narodnega parka.
Na izletu bomo naleteli na mnoge zanimive predstavnike visokogorske faune in flore.
Natančen potek izleta bo javljen kasneje. Za izlet bodo potrebne predhodne prijave.
20. 10. KOMARNIK — vodi Janez Gregori
Med številnimi štajerskimi ribniki, je gotovo eden najzanimivejših Komarnik pri Črnem lesu, ob poti Maribor—Lenart. Število gnezdilcev vezanih na vodo je tu veliko, med njimi številni čopasti ponirki (*Podiceps cristatus*) in race sivke (*Aythya ferina*). Prav tako živahen pa je Komarnik ob jesenski selitvi, ko se tu ustavljajo razne race, pobrežniki, močvirniki, galebi itd. Zakaj ne bi potešili vedoželjnosti na skupnem izletu ob ribniku in okolici?
Dobimo se 20. oktobra ob 9. uri v Črnem lesu.
17. 11. GAMELNJŠČICA — vodi dr. Sergej D. Matvejev
Zborna mesto je pri gostišču Pri Žagarju na obrežju Save pri Črnškem mostu ob 8. uri. Do tja vozi mestni avtobus št. 6 vsaki 10 minut. Napotili se bomo ob Savi do Ribniškega doma. Od tu ni daleč do izliva Gameljščice v Savo, kjer si bomo ogledali tamkajšen zamočvirjen svet.
2. 12. SEČOVELJSKE SOLINE — vodi Goran Palčič
Čeprav Sečoveljske soline danes v dobršnem delu niso več podobne solinam iz časov, ko so še delovale s polno zmogljivostjo, so za ormitologa še vedno zelo zanimive. Zato je prav, da si jih, preden se ali popolnoma osušijo in zarastejo ali preden doživijo ponovni preporod, ogleda vsak slovenski ormitolog. Zborna mesto je ob 8.30 na avtobusni postaji v Sečoveljah.

VSEBINA

- Pomor ptic na Ptujskem jezeru
- Prispevek k poznavanju ornitofavne Bobovka
- Opazovanje stepske pribe *Chettusia gregaria* v Sloveniji
- Pinoža *Fringilla montifringilla*-novi domnevni gnezdilec Slovenije
- Dolžina peruti pri sivi penici *Sylvia communis*
- Vprašanja ornitološkega atlasa: *Larus ridibundus*
- Iz ornitološke beležnice *Gavia arctica*, *Somateria mollissima*, *Grus grus*, *Himantopus himantopus*, *Porzana parva*, *Pandion haliaetus*, *Burchinus oedicnemus*, *Limicola falcinellus*, *Glaucidium passerinum*, *Otus scops*, *Picoides tridactylus*, *Lanius minor*
- Skrivnostna fotografija
- Ornitološki atlas notranjskih kraških polj
- Nove knjige
- Društveni izlet na Lisca
- Društveni izlet na Ratitovec
- Kazalo letnika
- Seznam društvenih izletov in predavanj v letu 1984

CONTENTS

- 41 Destruction of bird life on the Lake of Ptuj
- 43 Contribution to the data on ornithofauna of Bobovka
- 55 Watching of the Sociable Plover *Chettusia gregaria* in Slovenia
- 56 The Brambling *Fringilla montifringilla* - a probable new breeder of Slovenia
- 58 The wing length of the White Throat *Sylvia communis*
- 59 Puzzles of the ornithological atlas: *Larus ridibundus*
- 60 From the ornithological note-book *Gavia arctica*, *Somateria mollissima*, *Grus grus*, *Himantopus himantopus*, *Porzana parva*, *Pandion haliaetus*, *Burchinus oedicnemus*, *Limicola falcinellus*, *Glaucidium passerinum*, *Otus scops*, *Picoides tridactylus*, *Lanius minor*
- 62 Mystery photograph
- 63 Ornithological atlas of the Inland Karst plains
- 65 New books
- 66 The Association's trip to Lisca
- 66 The Association's trip to Ratitovec
- 67 1983 Index vol.IV
- List of trips and lectures organised by the Association in 1984